

Θετικό αλλά μισό βήμα το νέο πλαίσιο εταιρικών μετασχηματισμών αν δεν ακολουθήσει άμεσα αντιστοίχιση με φορολογία και ειδικά κίνητρα.

Η έξοδος από την κρίση φέρνει την ελληνική οικονομία αντιμέτωπη με τις διαρθρωτικές της αδυναμίες που είτε προϋπήρχαν της κρίσης είτε δημιουργήθηκαν και εντάθηκαν κατά τη διάρκειά της. Δηλαδή με το πολύ μικρό επιχειρηματικό μέγεθος, την υπερχρέωση που οδηγεί σε περιορισμένη και ακριβή πίστωση, την απουσία επιχειρηματικής κουλτούρας μεγέθυνσης, συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων, και τέλος το δύσκαμπτο και αναχρονιστικό ρυθμιστικό περιβάλλον που συντηρεί ακριβώς αυτές τις παθογένειες. Τα στοιχεία επιβεβαιώνουν το πρόβλημα, καθώς:

1^{ον} οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (έως 9 εργαζόμενοι) αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα της παραγωγικής βάσης της οικονομίας (96,9% έναντι 93% στην ΕΕ) και οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, από 10 έως 249 εργαζομένους, που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά κάθε οικονομίας έχουν υποδιπλάσιο μερίδιο της ΕΕ (3,1% έναντι 7%), χάνοντας το παιχνίδι της διεθνούς ανταγωνιστικότητας.

2^{ον} το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs) στο σύνολο των ακαθάριστων δανείων ανέρχεται σε 44,9% το 2ο 3-μηνο του 2018 έναντι 3,4% στην ΕΕ, καθλώνοντας πολλές επιχειρήσεις στη ζώνη της υπερχρέωσης και της παραοικονομίας.

3^{ον} οι συγχωνεύσεις είναι περιορισμένες και χαμηλής αξίας (π.χ. στην παρόμοια οικονομία της Τσεχίας, οι συναλλαγές σε πλήθος και αξία κινούνται 4-6 φορές πιο πάνω) υποδηλώνοντας έλλειψη ενδιαφέροντος από επενδυτικά κεφάλαια και

4^{ον} δεν επιτρέπονται μετατροπές σχημάτων από οποιαδήποτε νομική μορφή σε οποιαδήποτε άλλη, περιορίζοντας επιχειρηματικές επιλογές.

Γι' αυτούς τους λόγους είναι αδήριτη η ανάγκη να δημιουργήσουμε ένα νέο πλαίσιο πολιτικών και κινήτρων που θα ενθαρρύνουν τις επιχειρηματικές αναδιοργανώσεις κυρίως μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών. Και σε αυτή την κατεύθυνση, το πρόσφατο σχέδιο νόμου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς που κατέθεσε σε διαβούλευση το Υπουργείο Οικονομίας, συνιστά ένα θετικό βήμα που έρχεται να προστεθεί σε μια σημαντική προσπάθεια που επιτελείται την τελευταία περίοδο για τη συνολική αναμόρφωση του εταιρικού δικαίου στο πλαίσιο των μνημονιακών υποχρεώσεων (νομοθεσία ΑΕ, ΕΠΕ, σύσταση επιχειρήσεων, πτωχευτικό και προπτωχευτικό πλαίσιο) αλλάζοντας πλέον σημαντικά το εταιρικό ρυθμιστικό περιβάλλον.

Η δυναμική των εταιρικών μετασχηματισμών (συγχωνεύσεις, διασπάσεις και μετατροπές) άλλωστε συνδέεται ευθέως με την ικανότητα της οικονομίας να ξεπεράσει την κρίση και να υποστηρίξει στην πράξη την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου, την ενίσχυση του ανταγωνισμού και την προσέλκυση επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η νομοθεσία που διέπει την υλοποίησή τους πρέπει να αποτελεί εύχρηστο εργαλείο, αλλά και κίνητρο, τόσο για τις επιχειρήσεις που επιθυμούν ευελιξία, ταχύτητα και νομική ασφάλεια κατά την υλοποίηση των συγκεκριμένων επιχειρηματικών επιλογών τους όσο και των επενδυτών καθώς μέσω των μετασχηματισμών εμπλέκονται ενεργά στη διοίκηση των επιχειρήσεων στις οποίες επενδύουν τα κεφάλαιά τους.

Ειδικότερα, με το νέο σχέδιο επιλύεται οριστικά το ζήτημα της καταχρηστικότητας (δηλαδή μετασχηματισμοί που δεν προβλέπονται στο εταιρικό δίκαιο), εισάγονται σημαντικές απλουστεύσεις και δίνεται ευελιξία στις διαδικασίες μετατροπών, συγχωνεύσεων και διασπάσεων. Εντούτοις, παραμένουν αρκετά κρίσιμα ζητήματα προς επίλυση, με επίκεντρο την εναρμόνισή του με τις φορολογικές διατάξεις. Δίχως σχετική μέριμνα και άμεση ανάληψη πρωτοβουλιών και προς αυτήν την κατεύθυνση, όπως η παροχή κινήτρων που θα επιτρέπουν στις ΜμΕ να μετασχηματιστούν σε μεγαλύτερα μεγέθη, μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, τα οφέλη του νέου νόμου κινδυνεύουν να μείνουν μόνο στα χαρτιά. Τη σχετική ανάγκη και τις εναλλακτικές διαδρομές μεγέθυνσης αναδεικνύει άλλωστε και η πρόσφατη [μελέτη του ΣΕΒ και της ΕΥ](#). Την ίδια στιγμή, υπογραμμίζουμε και την ανάγκη για αλλαγή κουλτούρας και των ίδιων των επιχειρηματιών προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς το μικρό μέγεθος παγιώνει την οικονομική δραστηριότητα σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και επενδύσεων. Ειδικά στην ελληνική πραγματικότητα, ένα πλαίσιο κανόνων εταιρικής λειτουργίας και φορολογικών κινήτρων που θα διευκολύνει τους εταιρικούς μετασχηματισμούς, παράλληλα με την ουσιαστική μείωση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών, μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο εξυγίανσης και μεγέθυνσης των επιχειρήσεων.

Το παρόν συντάχθηκε από τον Τομέα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών του ΣΕΒ, αξιοποιώντας στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Εισαγωγή

Η δυναμική των εταιρικών μετασχηματισμών¹ (συγχωνεύσεις, διασπάσεις και μετατροπές) συνδέεται ευθέως με την αναπτυξιακή προοπτική της οικονομίας, καθώς αποτελεί **ένδειξη των επενδυτικών τάσεων και του ενδιαφέροντος**, της κινητικότητας και της έντασης του ανταγωνισμού επιμέρους κλάδων και αγορών, καθώς και της ετοιμότητας και θέλησης των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στις αναπτυξιακές ευκαιρίες και να αναπτύξουν στρατηγικές επέκτασης και μεγέθυνσης του κύκλου εργασιών τους.

Στην Ελλάδα οι μετασχηματισμοί - ιδιαίτερος οι στρατηγικές συγχωνεύσεις και εξαγορές μεταξύ ελληνικών επιχειρήσεων - παραμένουν παραδοσιακά σε χαμηλά επίπεδα. Ωστόσο σήμερα, περισσότερο από ποτέ, **υπάρχει η ανάγκη να υπάρξει ένα πλαίσιο κανόνων και κινήτρων που να διευκολύνει τους εταιρικούς μετασχηματισμούς**, τόσο ως εργαλείο εξυγίανσης και μεγέθυνσης των επιχειρήσεων καθώς η χώρα εξέρχεται της κρίσης, όσο και ως μέσο του συνεχούς μετασχηματισμού του επιχειρηματικού μοντέλου τους. Αυτός ο συνεχής μετασχηματισμός αφορά, μεταξύ άλλων, τον ψηφιακό μετασχηματισμό αλλά και τις ιδιαίτερα σημαντικές για τον δυναμισμό μιας οικονομίας, συμφωνίες με καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις και με επιχειρήσεις τεχνολογίας αιχμής.

Η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει μεν σε τροχιά ανάπτυξης, ωστόσο αν υπάρξει μια παρατεταμένη αδυναμία εισροής νέων επενδυτικών κεφαλαίων, αυτή θα εξακολουθεί να την καθιστά εύθραυστη και αναιμική. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανατροπή της πραγματικότητας αυτής είναι ο **συνεκτικός σχεδιασμός δράσεων για τη σταθεροποίηση και την επανεκκίνηση της οικονομίας** με στόχο τη δημιουργία ισχυρών παραγωγικών μονάδων και υγιών βιώσιμων επενδύσεων στους κλάδους των διεθνών εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών.

Ένα κρίσιμο βήμα που θα υποστηρίξει μια τέτοια ανατροπή θα πρέπει να αποτελέσει η **παροχή εργαλείων για επιχειρηματική μεγέθυνση και αναδιάρθρωση**, ώστε οι επιχειρήσεις να έχουν στη διάθεσή τους τα μέσα που θα τους επιτρέψουν να αναπτυχθούν και να κατοχυρώσουν τη θέση τους απέναντι στον εθνικό και διεθνή ανταγωνισμό. Στην ελληνική πραγματικότητα, ένα πλαίσιο κανόνων και κινήτρων που διευκολύνει τους εταιρικούς μετασχηματισμούς παρέχοντας κίνητρα για κάθε μορφής συγχωνεύσεις, μετατροπές και διασπάσεις μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο εξυγίανσης και μεγέθυνσής τους, ώστε να αφήσουν πίσω τους την κρίση και να περάσουν σε μια νέα εποχή (δείτε περισσότερα [εδώ](#)). Αυτό αφορά σε μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις οι οποίες μέσω των μετασχηματισμών αναζητούν τη μετάβαση προς πιο οργανωμένα και εξωστρεφή σχήματα, με ισχυρότερους ισολογισμούς, αλλά και σε μεγάλες επιχειρήσεις που προσαρμόζονται στις ευκαιρίες και τις προκλήσεις της συγκυρίας. Αφορά όμως και τις επιχειρήσεις που αναγκάζονται να χρησιμοποιήσουν τις διατάξεις του πτωχευτικού και προπτωχευτικού δικαίου, που έχει βελτιωθεί μεν σε αρκετά σημεία αλλά χρήζει ακόμα κρίσιμων επεμβάσεων (βλ. σχετική [μελέτη και special report ΣΕΒ](#)).

Έτσι, το [σχέδιο νόμου περί εταιρικών μετασχηματισμών](#), το οποίο πρόσφατα τέθηκε σε διαβούλευση (Οκτώβριος 2018), αποτελεί **πράγματι ένα σημαντικό βήμα** στην κατεύθυνση αυτή, ακολουθώντας τις τάσεις της οικονομικής πραγματικότητας, καθώς **επιλύει μια εκκρεμότητα που δημιουργούσαν οι ανεπάρκειες του σχετικού πλαισίου εδώ και έτη**. Ενοποιεί διάσπαρτες διατάξεις κάτω από ένα ενιαίο και συνεκτικό πλαίσιο, καλύπτει νομοθετικά κενά και διορθώνει ασάφειες, αποτυπώνοντας τόσο

¹ Δείτε [εδώ](#) συγκεντρωμένους τους ορισμούς των βασικότερων εννοιών των εταιρικών μετασχηματισμών, προς διευκόλυνσή σας.

υφιστάμενες (και ήδη προβλεπόμενες), όσο και υβριδικές μορφές «καταχρηστικών» μετασχηματισμών οι οποίες μέχρι σήμερα δεν προβλέπονται από το εταιρικό δίκαιο.

Ωστόσο, όπως θα αναλυθεί στις σελίδες που ακολουθούν, παραμένει καταρχήν μια σημαντική πρόκληση: η εναρμόνιση με τις φορολογικές διατάξεις. Λόγω των φορολογικών προεκτάσεων που συνεπάγονται οι εταιρικοί μετασχηματισμοί, λαμβάνοντας υπόψη ότι χιλιάδες επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και οι εργαζόμενοι τους είναι εγκλωβισμένες από τις σωρευμένες επιπτώσεις της κρίσης και της υπερφορολόγησης, δίχως σχετική μέριμνα και άμεση ανάληψη πρωτοβουλιών και προς αυτήν την κατεύθυνση, τα οφέλη του νέου νόμου κινδυνεύουν να μείνουν μόνο στα χαρτιά.

Ο ΣΕΒ αναδεικνύει όλες τις αναπτυξιακές διαστάσεις του ζητήματος και στις σελίδες που ακολουθούν **εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρικοί μετασχηματισμοί μπορούν να υπηρετήσουν και να επιταχύνουν και το μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου της οικονομίας.**

Το σημερινό πλαίσιο για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς

Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς δεν είναι συνεκτικό και διέπεται από ένα πλέγμα διάσπαρτων έως και αντιφατικών διατάξεων του εταιρικού, φορολογικού και γενικού δικαίου. Συνοπτικά, οι περισσότεροι από τους 10 βασικούς νόμους και τις πολλαπλάσιες διατάξεις ομαδοποιούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

α) Διατάξεις του εταιρικού δικαίου με βάση τον εταιρικό τύπο: Περιλαμβάνονται ο [v. 4548/2018](#) για τη λειτουργία των ΑΕ, ο [v. 3190/1955](#) για τις ΕΠΕ όπως τροποποιήθηκε πρόσφατα από τον [v. 4541/2018](#), ο [v. 4072 /2012](#) στον οποίο ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, η νεότερη εταιρική μορφή της ΙΚΕ και τροποποιούνται οι διατάξεις για τις προσωπικές εμπορικές εταιρείες (ΟΕ, ΕΕ) και ο [v. 1667/1986](#) για τους αστικούς συνεταιρισμούς.

β) Διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας με αναπτυξιακό χαρακτήρα (φορολογικά κίνητρα): Περιλαμβάνονται ο νέος Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) [v. 4172/2013](#) που θεσπίστηκε σε εναρμόνιση με την [Οδηγία 2009/133/ΕΚ](#) «για το κοινό φορολογικό καθεστώς το εφαρμοστέο στις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, μερικές διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρείες διαφορετικών κρατών-μελών» και οι σχετικές ερμηνευτικές εγκύκλιοι [ΠΟΛ. 1185/2018](#) επί ειδικών ζητημάτων που προκύπτουν κατά τη μεταφορά στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού στους μετασχηματισμούς, [ΠΟΛ. 1057/2017](#) για τις διατάξεις του ΚΦΕ και [ΠΟΛ. 1198/2016](#) για τα φορολογικά κίνητρα των μετασχηματισμών που προβλέπονται από τα άρθρα 52-55 του v. 4172/2013, ο [v. 2578/1998](#) σχετικά με το φορολογικό καθεστώς συγχωνεύσεων, διασπάσεων, εισφοράς ενεργητικού και ανταλλαγής τίτλων μεταξύ εταιριών διαφορετικών κρατών-μελών της ΕΕ όπως τροποποιήθηκε από τον v. 3517/2006, ο [v. 2166/1993](#) ο οποίος παρέχει υπό προϋποθέσεις φορολογικά κίνητρα για μια σειρά τύπων μετασχηματισμών² και διέπεται από τη λογική της λογιστικής ενοποίησης των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού των εταιριών που συμμετέχουν στο μετασχηματισμό, το [v.δ. 1297/1972](#) το οποίο ρυθμίζει την παροχή κινήτρων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μετατροπής και συγχώνευσης³,

² α) Μετατροπή ή συγχώνευση οποιασδήποτε νομικής μορφής σε ΑΕ ή ΕΠΕ, β) απορρόφηση οποιασδήποτε νομικής μορφής από ΑΕ ή ΕΠΕ, γ) συγχώνευση μεταξύ ΑΕ, δ) διάσπαση ΑΕ με την προϋπόθεση ότι οι διασπώμενες απορροφούνται από υφιστάμενες ΑΕ, ε) εισφορά ενός ή περισσότερων κλάδων ή τμημάτων οποιασδήποτε νομικής μορφής σε ΑΕ και στ) συγχώνευση αστικών συνεταιρισμών του v.1667/1986.
³ α) Συγχώνευση ή μετατροπή οποιασδήποτε μορφής, σε ΑΕ ή προς το σκοπό ίδρυσης ΑΕ και β) συγχώνευση ή μετατροπή οποιασδήποτε μορφής εκτός της ΑΕ σε ΕΠΕ ή προς το σκοπό ίδρυσης ΕΠΕ.

καθώς και ο [v. 2515/1997](#) ο οποίος ρυθμίζει τις συγχωνεύσεις, διασπάσεις και την εισφορά κλάδου των πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ) Διατάξεις οριζόντιας φύσης: Η νομοθεσία για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού [v.3959/2011](#) που προβλέπει τον έλεγχο της συγκέντρωσης των επιχειρήσεων από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Όλο αυτό το πλέγμα διάσπαρτων, μη κωδικοποιημένων και με πληθώρα τροποποιήσεων στο πέρασμα του χρόνου διατάξεων, χαρακτηρίζεται κατά γενική αποδοχή από **πολυπλοκότητα** και **απουσία συνοχής**, ενώ πάσχει από **ελλείψεις και ασάφειες**. Στη συνολική αυτή κατάσταση έρχεται να προστεθεί και το γεγονός ότι, συγκεκριμένα είδη μετασχηματισμών τα οποία προβλέπονται και κινητροδοτούνται από το φορολογικό πλαίσιο⁴, δεν προβλέπονται ρητά από τις διατάξεις του εταιρικού δικαίου.

Αναμενόμενα η **σύγκρουση αυτή μεταξύ των ρυθμίσεων εταιρικού και φορολογικού δικαίου έχει οδηγήσει στην επανομαζόμενη «καταχρηστικότητα» πολλών μετασχηματισμών**, με αποτέλεσμα αντί να εφαρμόζεται μια ενιαία και συνεκτική διαδικασία μετασχηματισμού, να ακολουθείται τελικά μια χρονοβόρα, πολύπλοκη και στα όρια της νομιμότητας γραφειοκρατική οδός.

Έτσι, τα **κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις** από την υφιστάμενη κατάσταση αποτυπώνονται ως εξής:

➤ **Αναντιστοιχία με την οικονομική πραγματικότητα** καθώς προβλέπονται μόνο συγκεκριμένοι μετασχηματισμοί για συγκεκριμένες εταιρικές μορφές (εξού και η χρήση του όρου «καταχρηστικότητα»). Για παράδειγμα, το φορολογικό πλαίσιο δεν επιτρέπει τη μετατροπή από μεγαλύτερη νομική μορφή σε μικρότερη, ενώ το εταιρικό δίκαιο δεν προβλέπει τη μερική διάσπαση.

Αναφορικά με τη μετατροπή, αξίζει να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με το εταιρικό δίκαιο, **οι διατάξεις των φορολογικών νόμων δεν προβλέπουν τη μετατροπή ΙΚΕ ή ΑΕ σε προσωπική εταιρεία ή τη μετατροπή ΑΕ σε ΙΚΕ ή ΕΠΕ**, γιατί η θέσπισή τους βασίστηκε στη λογική ενίσχυσης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για τη δημιουργία μόνο μεγαλύτερων οικονομικών μονάδων. Αντίθετα, **επιτρέπεται η μετατροπή εταιρείας σε «ισοδύναμο» ή σε «ανώτερο» νομικό τύπο**, δηλαδή η μετατροπή ΙΚΕ σε ΕΠΕ ή σε ΑΕ, καθώς και η μετατροπή προσωπικής εταιρείας ή ΕΠΕ σε ΙΚΕ ή σε ΑΕ.

Περαιτέρω, από τις μεγαλύτερες αντιφάσεις μεταξύ εταιρικού και φορολογικού πλαισίου στο πεδίο των μετασχηματισμών, αποτελεί η **μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε νομικό πρόσωπο**. Και αυτό γιατί, για το εταιρικό δίκαιο, καθώς η ατομική επιχείρηση στερείται νομικής προσωπικότητας, δεν νοείται η μετατροπή της σε εταιρεία με νομική προσωπικότητα (π.χ. σε ΑΕ ή ΙΚΕ), αλλά αντίθετα θα πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία ίδρυσης νέας εταιρείας⁵. Τον κανόνα αυτό τον αποδέχεται και η φορολογική διοίκηση η οποία έχει κρίνει ότι κατά τη «μετατροπή» ατομικής επιχείρησης σε κεφαλαιουχική εταιρεία δεν επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου, διότι «η μετατροπή εν προκειμένω διενεργείται με σύσταση εταιρείας και όχι με μεταβολή του νομικού τύπου υφιστάμενης εταιρείας»⁶. Παρόλα αυτά, μόνο για το σκοπό εφαρμογής των διατάξεων περί παροχής φορολογικών κινήτρων σε συγκεκριμένα είδη εταιρικών μετασχηματισμών, αποφάνθηκε τελικά ότι, είναι δυνατή η

⁴ Τα φορολογικά νομοθετήματα συχνά περιλαμβάνουν διατάξεις που κινητροδοτούν συγκεκριμένους τύπους μετασχηματισμών, με την ελληνική πρακτική ως σήμερα να είναι βασισμένη στη λογική «από το μικρό στο μεγάλο».

⁵ Βλ. απόφαση Εφ.Αθ.2268/2005.

⁶ Δείτε [εδώ](#) την εγκύκλιο της ΑΑΔΕ σχετικά με την επιβολή φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου σε πράξεις μετατροπής ατομικών επιχειρήσεων σε κεφαλαιουχικές εταιρείες.

μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε ΙΚΕ, ΑΕ και ΕΠΕ»^{7,8}, με αποτέλεσμα να προκαλείται σύγχυση και νομική ανασφάλεια.

- **Συγκρούσεις και ασάφειες** εξαιτίας πολυδιάσπασης ύλης μεταξύ ρυθμίσεων του εταιρικού και του φορολογικού δικαίου, με αποτέλεσμα να προκύπτουν φαινόμενα «καταχρηστικότητας» πολλών μετασχηματισμών. Σημειώνεται ότι η καταχρηστικότητα έγκειται στο γεγονός ότι η εν λόγω επιχειρηματική κίνηση δεν προβλέπεται από το υφιστάμενο πλαίσιο όπως παρουσιάστηκε αναλυτικά στο προηγούμενο σημείο και υλοποιείται μέσω γενικών διατάξεων. Ενδεικτικά, σημειώνεται ότι οι αποσχίσεις κλάδων γίνονται καταχρηστικά και με βάση μόνο τους φορολογικούς νόμους, ενώ μέχρι σήμερα δεν έχει εγκριθεί καμία μερική διάσπαση.
- **Έλλειψη συστηματικής ενότητας και κανονιστικής πληρότητας** που οδηγεί σε ανασφάλεια δικαίου και αποτρέπει τελικά τις επιχειρήσεις από το να προβούν σε στρατηγικές κινήσεις που επιθυμούν λόγω αβεβαιότητας, φόβου γραφειοκρατίας κ.λπ.

Δ1. Άλλα παραδείγματα ανακολουθίας διατάξεων εταιρικού και φορολογικού δικαίου

Εκτός από τις αντιφάσεις μεταξύ εταιρικού και φορολογικού πλαισίου στο πεδίο των μετασχηματισμών, παρακάτω αναφέρουμε και άλλα χαρακτηριστικά παραδείγματα ανακολουθίας μεταξύ των δύο πλαισίων:

Το παράδειγμα του πτωχευτικού πλαισίου

Παρότι η εταιρική νομοθεσία πρόσφατα τροποποιήθηκε ώστε να δίνει ευελιξία, ταχύτητα και μέσα διασφάλισης των δικαιωμάτων των πιστωτών, το φορολογικό πλαίσιο συνεχίζει να διατηρεί αντικίνητρα για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία.

Συγκεκριμένα, παρότι η διαγραφή απαιτήσεων κατά του οφειλέτη μπορεί να αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την επιτυχία της διαδικασίας, οι φορολογικές διατάξεις αρνούνται την επιστροφή στον προμηθευτή του ΦΠΑ και του φόρου εισοδήματος που έχει ήδη καταβάλει και οι οποίες αναλογούν στην απαίτηση που διαγράφεται, ενώ δεν προβλέπουν ούτε κάποια ευνοϊκή μεταχείριση ως προς τις ζημιές από αυτές τις διαγραφές.

Το παράδειγμα της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας (ΙΚΕ)

Η νέα αυτή «καινοτόμος» εταιρική μορφή θεσπίστηκε το 2012 με το ν. 4072/2012, σε απάντηση των αιτημάτων των επιχειρήσεων για πρακτική ευελιξία και απλότητα, μέσω κατάργησης του ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου, δυνατότητα συμμετοχής μέσω εγγυητικών εισφορών για ενίσχυση της πιστοληπτικής της ικανότητας κ.ά., τα οποία συντέλεσαν στην επιχειρηματική ανάπτυξη και την ενίσχυση του επενδυτικού ενδιαφέροντος (βλ. **Δ17**). Το φορολογικό πλαίσιο ωστόσο, επέμεινε στην απαίτηση για τήρηση διπλογραφικών βιβλίων (Γ' κατηγορίας) κάτι το οποίο, όχι μόνο δεν συγκλίνει προς την κατεύθυνση της ευελιξίας αλλά επιπλέον αυξάνει σημαντικά και το σχετικό κόστος.

Ελλείψεις, ασάφειες, συγκρούσεις και νομικά κενά χαρακτηρίζουν το σημερινό πλαίσιο των εταιρικών μετασχηματισμών. Αναγκαία από καιρό η αναθεώρησή του.

⁷ Δείτε [εδώ](#) την εγκύκλιο της ΑΑΔΕ σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του ν.2166/1993 κατά τη μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (ΙΚΕ)».

⁸ Δείτε τη σχετική εγκύκλιο της ΑΑΔΕ [εδώ](#).

Η συνεισφορά ενός ευέλικτου πλαισίου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς στην οικονομία

Σήμερα, που η αγορά έχει ανάγκη να επιταχυνθεί ο μετασχηματισμός της οικονομίας μετά από σχεδόν 10 χρόνια αποεπένδυσης και κρίσης, ώστε να διασωθούν αξία και θέσεις εργασίας, οι αδυναμίες του πλαισίου που προαναφέρθηκαν αποτελούν μια πραγματική τροχοπέδη στην ανάκαμψη της οικονομίας. **Ο εκσυγχρονισμός, η αναμόρφωση και συστηματοποίηση του δικαίου των εταιρικών μετασχηματισμών θα απομακρύνουν αυτά τα εμπόδια.** Σήμερα, ειδικά, αλλά και διαχρονικά, το θεσμικό πλαίσιο δεν πρέπει να ορθώνει αναίτια εμπόδια στις διοικήσεις των επιχειρήσεων που αναζητούν τρόπους να αναπτύξουν ή να αναδιοργανώσουν τις επιχειρήσεις τους. Σε διαφορετική περίπτωση, **η απουσία ενός σύγχρονου και λειτουργικού πλαισίου κανόνων για τους μετασχηματισμούς στερεί την εγχώρια οικονομία από πολλαπλά οφέλη που συνδέονται άμεσα με αυτούς.**

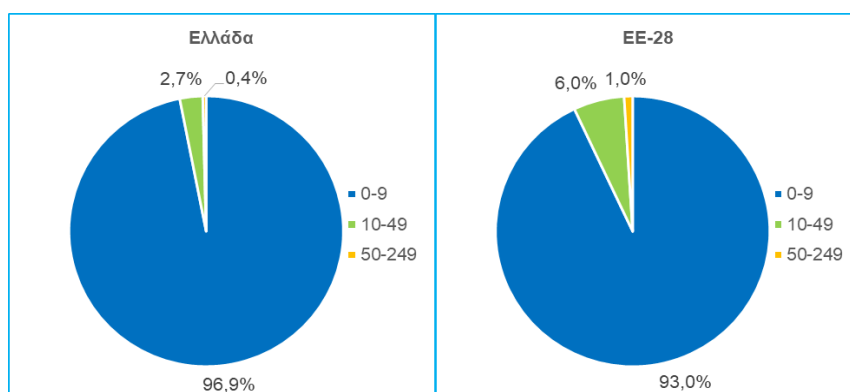
Ειδικότερα, οι εταιρικοί μετασχηματισμοί μπορούν να συμβάλουν ως εξής:

- **Μεγέθυνση επιχειρήσεων:** Η [μελέτη του ΣΕΒ και της ΕΥ](#) για τις μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα ανέδειξε ότι η **παραγωγική μεγέθυνση** των εν λόγω επιχειρήσεων **πρέπει να τεθεί ως προτεραιότητα** και κατ' επέκταση ότι είναι αναγκαία μια **μετάβαση** από τις «πολιτικές για το μικρό μέγεθος» που συνεχίζει να εφαρμόζει η χώρα, σε **«πολιτικές μεγέθυνσης»**, ανάλογες του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού. Και τούτο διότι η μετάβαση αυτή διασφαλίζει την επιβίωση και προσφέρει υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό **οι εταιρικοί μετασχηματισμοί** (κυρίως οι συγχωνεύσεις και εξαγορές), **αποτελούν το μέσο μεγέθυνσης των επιχειρήσεων, καθώς καθιστούν λειτουργική τη δημιουργία μεγαλύτερων επιχειρηματικών, οργανωτικών και χρηματοδοτικών σχημάτων.**

Στην Ελλάδα, ενώ το μερίδιο των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων είναι αντίστοιχο με την ΕΕ (99,9% και 99,8% αντίστοιχα), παρατηρείται ότι οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (έως 9 εργαζόμενοι) αποτελούν το 96,9% του συνόλου (έναντι 93% στο μέσο όρο της ΕΕ) και οι επιχειρήσεις των 10-249 εργαζόμενων αποτελούν το 3,1% του συνόλου (υποδιπλάσιο της ΕΕ, 7%). Φυσικά, η δομή των ελληνικών επιχειρήσεων είναι επακόλουθο του γενικότερου θεσμικού και του φορολογικού πλαισίου, αλλά σε κάθε περίπτωση **ένα πλαίσιο διευκόλυνσης των μετασχηματισμών** θα ήταν ιδιαίτερα σημαντικό, διότι **θα διευκόλυνε τη μεταβολή της διάρθρωσης των επιχειρήσεων** προς την κατεύθυνση που έχει ανάγκη η ελληνική οικονομία, δηλαδή την επίτευξη μεγαλύτερου μεγέθους για προσέγγιση του ευρωπαϊκού μέσου όρου (**Δ2**).

Δ2. Κατανομή μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων στην Ελλάδα και την ΕΕ-28, με βάση τον αριθμό απασχολούμενων (2014)

Πηγή: [Μελέτη ΣΕΒ και ΕΥ «Οι μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα - Μέρος Α': Συμβολή στην οικονομία, εξελίξεις και προκλήσεις»](#)

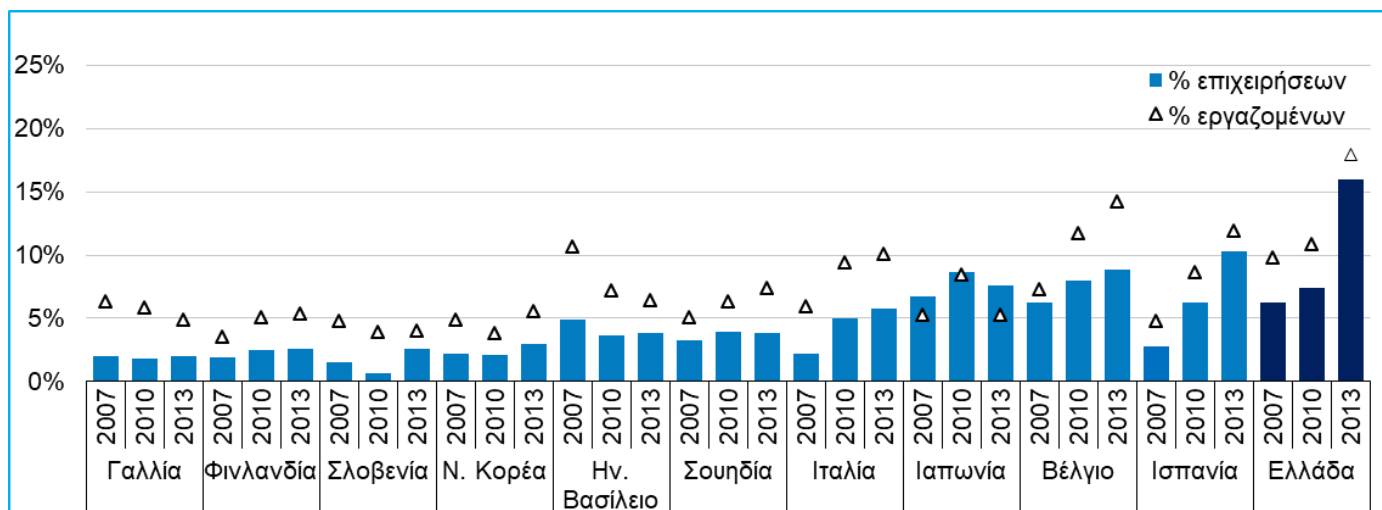

➤ **Εξυγίανση επιχειρήσεων: Ένα λειτουργικό πλαίσιο κανόνων** για τις εξαγορές και συγχωνεύσεις **συμβάλλει στην χωρίς εμπόδια προώθηση σχεδίων εξυγίανσης επιχειρήσεων**, παρέχοντας τη δυνατότητα σε υγιείς επιχειρηματικές μονάδες να εξαγοράσουν / απορροφήσουν εκείνες οι οποίες παραμένουν μεν αδρανείς ή μη ενεργές, ωστόσο παρουσιάζουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον (π.χ. κατέχουν κάποια ξεχωριστή τεχνογνωσία ή καινοτομία ή γραμμή παραγωγής κ.λπ.). Ένα αποτελεσματικό πλαίσιο θα διευκολύνει την **απομάκρυνση από την οικονομική δραστηριότητα των επονομαζόμενων επιχειρήσεων-ζόμπι**, οι οποίες συμπαρασύρουν προς τα κάτω την συνολική οικονομία, καθιστούν πανάκριβο τον δανεισμό για τις υγιείς επιχειρήσεις, τις θέτουν σε κίνδυνο λόγω της αδυναμίας προστασίας από τις συναλλαγές μαζί τους, επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και κλονίζουν την ψυχολογία της αγοράς στο σύνολό της. Ταυτόχρονα, με την απομάκρυνσή τους απαλλάσσονται - μερικώς - τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από το βάρος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που διαβρώνουν την κεφαλαιακή τους επάρκεια. Έτσι, η εξυγίανση των επιχειρήσεων μέσω ενός λειτουργικού πλαισίου εταιρικών μετασχηματισμών αποτελεί μια κρίσιμη προϋπόθεση που θα συμβάλλει ουσιαστικά στην εξυγίανση της ελληνικής οικονομίας, ιδιαίτερα εάν ληφθεί υπόψη ότι το 16% των επιχειρήσεων, το 17% των εργαζομένων και περισσότερο από το 28% του μετοχικού κεφαλαίου εκτιμάται ότι είναι παγιδευμένο σε επιχειρήσεις-ζόμπι⁹ με τις δυσμενείς συνέπειες που προαναφέρθηκαν, (**Δ3**) και (**Δ4**). Περαιτέρω, τα επιχειρηματικά μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs) υπολογίζονται σε περισσότερα από €32 δισ. στο τέλος Ιουνίου του 2018 και σε €60,9 δισ. συνολικά (δείτε [εδώ](#) σχετικά), ενώ το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) στο σύνολο των ακαθάριστων δανείων ανέρχεται σε €88,6 δισ. που αντιστοιχεί σε 47,8% το 2ο 3-μηνο του 2018 (**Δ5**), με το [ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων \(NPLs\)](#) να ανέρχεται στο 44,9% έναντι 3,4% στην ΕΕ.

Δ3. Ποσοστό επιχειρήσεων-ζόμπι στο σύνολο της οικονομίας και εργαζομένων σε αυτές, σε επιλεγμένες χώρες του ΟΟΣΑ (2007, 2010, 2013)

Πηγή: [OECD \(2018\), OECD Economic Surveys: Greece 2018, OECD Publishing, Paris](#)

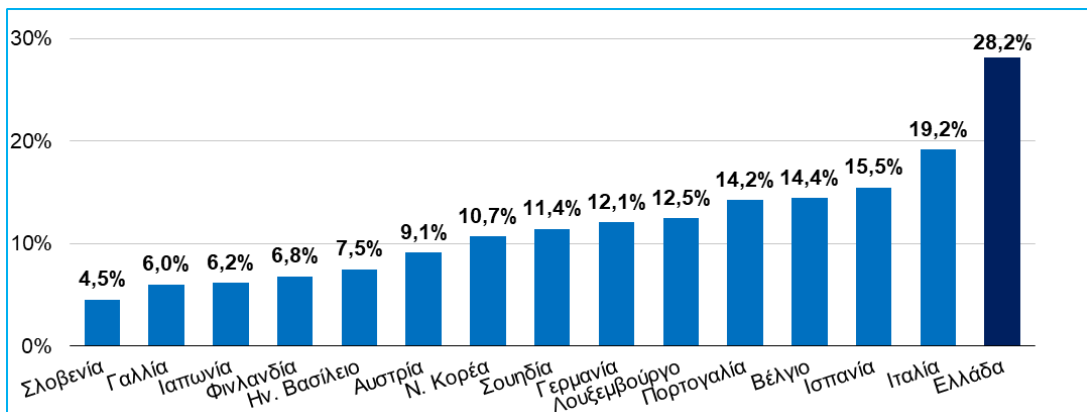

⁹ Σύμφωνα με τη μελέτη του ΟΟΣΑ, επιχειρήσεις ζόμπι θεωρούνται όσες είναι ηλικίας 10 ετών και άνω και με ποσοστό του Δείκτη Κάλυψης Τόκων μικρότερο από 1 για τρία συναπτά έτη. Σημειώνεται ότι ο εν λόγω Δείκτης αποτυπώνει την ικανότητα μιας επιχείρησης να εξοφλεί τους τόκους των ξένων κεφαλαίων από τα καθαρά κέρδη της (ο λόγος Καθαρά Κέρδη προ Φόρων και Τόκων προς Σύνολο Τόκων).

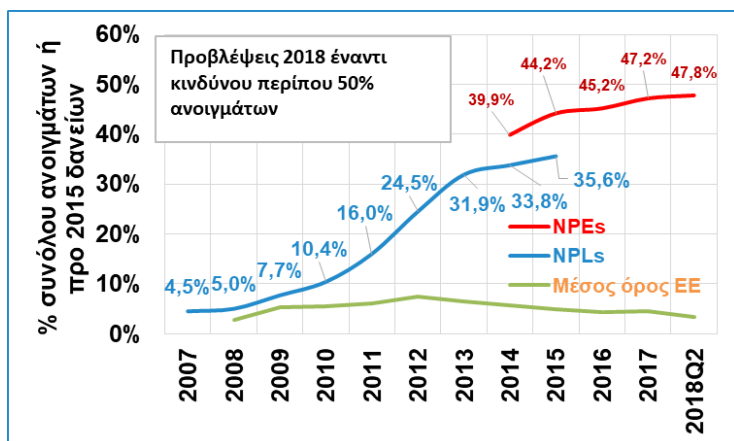
Δ4. Μερίδιο επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου που είναι παγιδευμένο σε επιχειρήσεις-ζόμπι, σε επιλεγμένες χώρες του ΟΟΣΑ (2013)

Πηγή: [OECD \(2018\)](#), [OECD Economic Surveys: Greece 2018](#), [OECD Publishing, Paris](#)

Δ5. Μη εξυπηρετούμενα δάνεια ως ποσοστό (%) του συνόλου των ακαθάριστων δανείων

Πηγή: BusinessEurope, Reform Barometer Spring 2018, World Bank, 2016, Τράπεζα της Ελλάδος.

- **Επίτευξη οικονομικών κλίμακας, καινοτομική ικανότητα βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και λοιπά οφέλη:** Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί είναι το αποτέλεσμα στρατηγικών επιλογών που αποσκοπούν στην επίτευξη οικονομικών κλίμακας και συνεργειών. Ειδικότερα, είναι ένα εργαλείο για επιχειρηματικές κινήσεις με τις οποίες συνήθως **επιτυγχάνονται πιο ευέλικτα σχήματα διοίκησης, εξορθολογισμός και απλοποίηση της δομής επιχειρηματικών ομίλων, μείωση του λειτουργικού και του χρηματοοικονομικού κόστους, αύξηση της δανειοληπτικής ικανότητας, καθώς και βελτίωση της κερδοφορίας.** Αξίζει να σημειωθεί ότι διεθνώς οι μετασχηματισμοί είναι εργαλεία που υποστηρίζουν την **καινοτομία και την ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων**, καθώς παρέχουν το θεσμικό πλαίσιο προστασίας και ευελιξίας για να αξιοποιηθούν καινοτόμες ιδέες και εγχειρήματα (business ventures) μέσα σε μεγαλύτερα και εξελισσόμενα επιχειρηματικά σχήματα (π.χ. μέσω εξαγορών καινοτόμων startups, είτε μέσω spin-offs).
- **Προστασία των δικαιωμάτων όλων των ενδιαφερόμενων μερών (εργαζομένων, μετόχων, εταίρων και πιστωτών):** Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση των μετασχηματισμών αποτελεί η διασφάλιση της συνέχειας των μετασχηματιζόμενων οντοτήτων και κυρίως των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων των εργαζομένων, των μετόχων ή των εταίρων και των πιστωτών. Κάθε ένα από τα εν λόγω εμπλεκόμενα μέρη (stakeholders) έχει ανάγκη από **ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διατάξεων** που θα προστατεύει στην πράξη τα δικαιώματά του και για αυτό

το λόγο είναι σημαντικό να παρέχει αποτελεσματικές διασφαλίσεις για όλους. Ενδεικτικά αναφέρονται το δικαίωμα πληροφόρησης εργαζομένων και των μετόχων, η προστασία της εργασίας, η προστασία των πιστωτών μέσω εγγυήσεων κ.ά.

- **Πρόληψη φορολογικών καταχρήσεων:** Ένα σύγχρονο πλαίσιο κανόνων για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς αποτελεί δικλίδα ασφαλείας έναντι **φαινομένων καταστρατήγησης των φορολογικών διατάξεων με στόχο τη φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή**, προστατεύοντας τις επιχειρήσεις από πρακτικές αθέμιτου ανταγωνισμού, και διαφυλάσσοντας το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον ενώ την ίδια ώρα διασφαλίζει τη δυνατότητα υλοποίησης επιχειρηματικών στρατηγικών σε ένα λειτουργικό και νομικά σαφές πλαίσιο.

Δ6. Περί διασυνοριακών μετασχηματισμών - Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η αξία των εταιρικών μετασχηματισμών επιβεβαιώνεται και από πρωτοβουλίες που λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ αναφορικά με τους διασυνοριακούς μετασχηματισμούς. Έχοντας εντοπίσει ότι **οι εθνικές διατάξεις διαφέρουν σημαντικά** μεταξύ των κρατών μελών ή επιβάλλουν υπερβολικά διοικητικά εμπόδια αποθαρρύνοντας, **ιδιαίτερα τις μικρές επιχειρήσεις, από το να επιδιώξουν νέες ευκαιρίες εκτός συνόρων υπό το φόβο μεγάλης γραφειοκρατίας**, η Επιτροπή προτείνει **μια σειρά από ξεκάθαρους και κατανοητούς κανόνες** και διαδικασίες για την υποστήριξη της διασυνοριακής κινητικότητας και της ελευθερίας εγκατάστασης των επιχειρήσεων, με έμφαση στην προστασία των πιστωτών και των μετόχων μειοψηφίας (δείτε [εδώ](#) την σχετική Πρόταση Οδηγίας).

Βασικό σημείο των κανόνων υπό συζήτηση είναι να συμπεριλαμβάνονται αποτελεσματικές διασφαλίσεις έναντι καταχρηστικών ρυθμίσεων που αποσκοπούν στην παράκαμψη φορολογικών κανόνων, υποσκάπτουν τα δικαιώματα των εργαζομένων ή θέτουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα πιστωτών ή μειοψηφούντων μετόχων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι η εξοικονόμηση κόστους που θα προκύψει ανέρχεται σε €12-19 χιλ. ανά πράξη και συνολικά θα κυμανθεί σε €176-280 εκ. σε διάστημα πέντε (5) ετών.

Ένα ευέλικτο πλαίσιο εταιρικών μετασχηματισμών συμβάλλει πολλαπλά σε μια οικονομία, καθώς συνδέεται με την μεγέθυνση αλλά και την εξυγίανση των επιχειρήσεων, την επίτευξη οικονομιών κλίμακας, την ενίσχυση της καινοτομίας και την αύξηση της παραγωγικότητας. Παράλληλα, διασφαλίζει αποτελεσματικά την προστασία των δικαιωμάτων όλων των ενδιαφερόμενων μερών (εργαζομένων, μετόχων, εταίρων και πιστωτών).

Οι εξαγορές και συγχωνεύσεις στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα οι εξαγορές και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων είναι παραδοσιακά περιορισμένες σε πλήθος και, σε γενικές γραμμές, με μικρή μέση αξία συναλλαγής. Ως κυριότεροι λόγοι επισημαίνονται:

- η απουσία ενός πλαισίου ευνοϊκών κανόνων και κινήτρων,
- ο κλειστός αριθμός μετασχηματισμών (δηλαδή ο αποκλεισμός διάφορων μορφών μετασχηματισμών, όπως για παράδειγμα η απορρόφηση ΑΕ από ΕΠΕ),
- αλλά και η έλλειψη πρόθεσης για συνεργασία που διέπει την κουλτούρα των επιχειρηματιών, κυρίως μικρού μεγέθους αλλά και οικογενειακού χαρακτήρα, που αποτελούν και την πλειονότητα της αγοράς. Βέβαια, η έλλειψη πρόθεσης για συνεργασία επηρεάζεται και από τα αντικίνητρα και εμπόδια που ορθώνει το πλαίσιο στις συνεργασίες αυτές, περιλαμβανομένων όσων εξετάζονται στο παρόν.

Περαιτέρω, στην εγχώρια αγορά παρατηρείται συχνά το φαινόμενο οι διαπραγματεύσεις να διαρκούν εκτεταμένο χρονικό διάστημα δίχως να καταλήγουν τελικά σε κάποιο αποτέλεσμα, κυρίως λόγω διαφορετικών προσδοκιών μεταξύ αγοραστών και πωλητών σχετικά με το τίμημα της συναλλαγής, των αδυναμιών που έχει το σχετικό θεσμικό και φορολογικό πλαίσιο, αλλά και των ζητημάτων που άπτονται των ευθυνών που συνεπάγεται ένας εταιρικός μετασχηματισμός για τα εμπλεκόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Σύμφωνα με στοιχεία της βάσης δεδομένων του ΓΕΜΗ¹⁰, συνολικά στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2012 έως και σήμερα (Δ7), πραγματοποιήθηκαν 1.583 συγχωνεύσεις επιχειρήσεων (με απορρόφηση ή σύσταση νέας εταιρείας), με τις μισές εξ αυτών να λαμβάνουν χώρα τη διετία 2013-2014, ενδεχομένως ως απόρροια της ευελιξίας που παρείχε ο νέος ΚΦΕ (v. 4172/2013).

Δ7. Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα, 2012-2018

Πηγή: ΓΕΜΗ

Έτος	Συγχωνεύσεις	Ποσοστό
2012	123	7,8%
2013	390	24,6%
2014	378	23,9%
2015	228	14,4%
2016	181	11,4%
2017	210	13,3%
2018	73	4,6%
Σύνολο	1.583	100,0%

Ειδικότερα, στην ετήσια έκθεση της PwC στην οποία καταγράφονται οι εξελίξεις για τις εξαγορές και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα¹¹, αναφέρεται ότι το 2017 πραγματοποιήθηκαν 36 συναλλαγές στην Ελλάδα, συνολικής αξίας €1,6 δισ., ενώ η μέση αξία συναλλαγής ανήλθε σε €45 εκ. (Δ8). Τα επίπεδα αυτά είναι αντίστοιχα με τα δύο προηγούμενα έτη, εάν δεν ληφθεί υπόψη για το

¹⁰ Πρόκειται για στοιχεία της βάσης δεδομένων του ΓΕΜΗ που ζήτησε ο ΣΕΒ και διατέθηκαν ευγενικά από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.

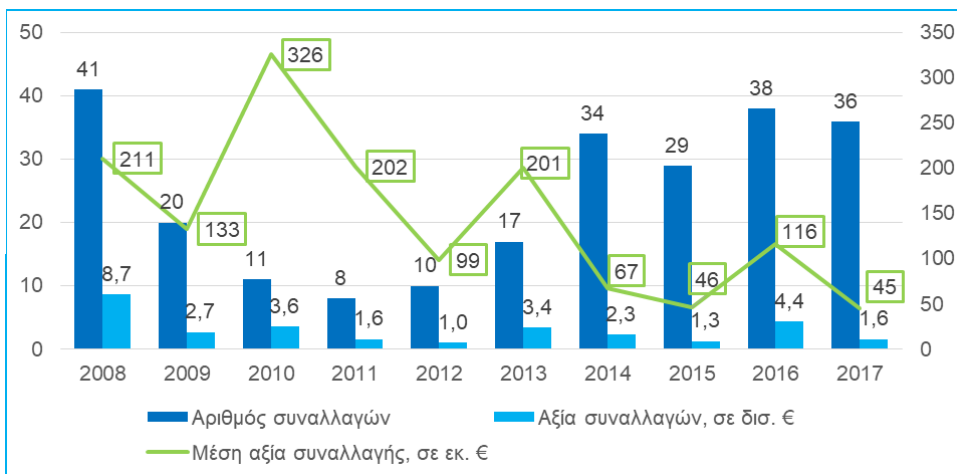
¹¹ Η έρευνα καταγράφει συναλλαγές από την πλατφόρμα ανάλυσης Mergermarket, Δελτία Τύπου εταιρειών και δημοσιεύματα. Αναμενόμενα, το πλήθος των συναλλαγών είναι σημαντικά μικρότερο εκείνου της βάσης δεδομένων του ΓΕΜΗ, το οποίο περιλαμβάνει το σύνολο των συναλλαγών, ανεξαρτήτως οικονομικού αντιτίμου, δημοσιότητας κ.λπ.

2016 η συναλλαγή της Finansbank¹² ύψους €2,8 δισ. η οποία μεγέθυνε την αξία των συναλλαγών το συγκεκριμένο έτος.

Δ8. Δραστηριότητα εξαγορών και συγχωνεύσεων στην Ελλάδα, 2008-2017

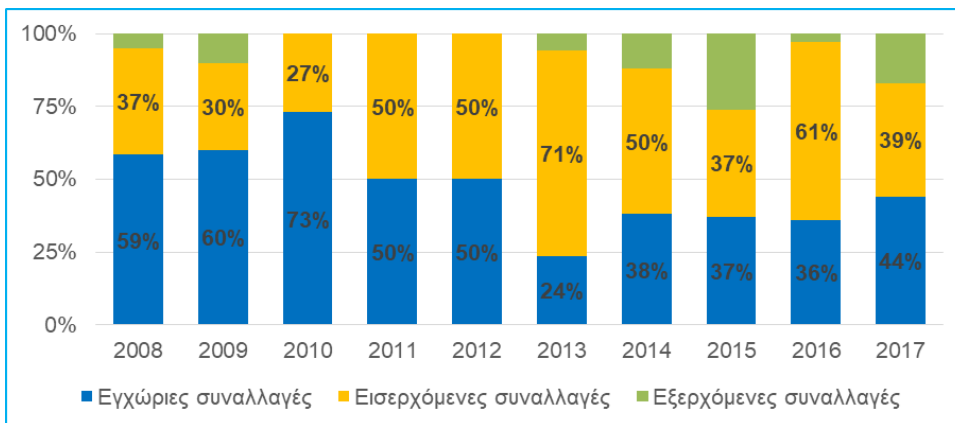
Πηγή: PwC, «Εξαγορές και Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα 2017»

Όσον αφορά στη διάρθρωση των συναλλαγών **σε πλήθος**, παρατηρούμε από το 2011 και έπειτα μια **στροφή από τις εγχώριες στις εισερχόμενες συναλλαγές**, δηλαδή στις αποκτήσεις εγχώριων περιουσιακών στοιχείων από ξένους επενδυτές (Δ9). Οι εξερχόμενες εξαγορές και συγχωνεύσεις, δηλαδή οι αποκτήσεις περιουσιακών στοιχείων εκτός Ελλάδας από εγχώρια συμφέροντα, καλύπτουν κατά μέσο όρο το 8% των συναλλαγών την περίοδο 2008-2017.

Δ9. Διάρθρωση των συναλλαγών εξαγορών και συγχωνεύσεων στην Ελλάδα, σε πλήθος, 2008-2017

Πηγή: PwC, «Εξαγορές και Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα 2017»

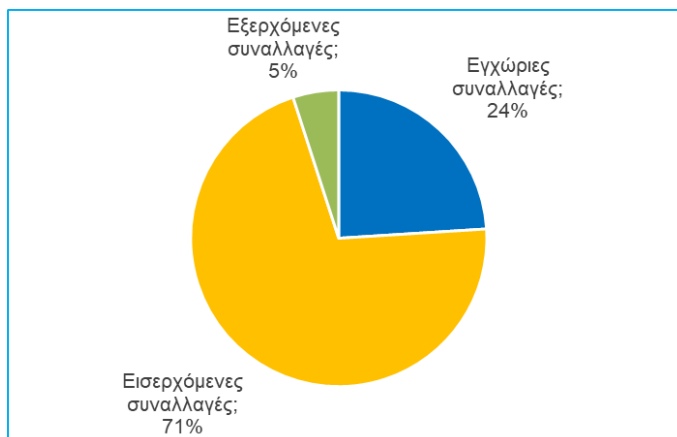
Σχετικά με τη διάρθρωση των συναλλαγών **σε αξία**, οι **εισερχόμενες συναλλαγές κάλυψαν κατά μέσο όρο το 71% του συνόλου**, συνολικά την περίοδο 2008-2017 (Δ10). Σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της PwC για το 2017, η μέση αξία των εισερχόμενων συναλλαγών ανήλθε σε €94 εκ., σημαντικά μεγαλύτερη από τη μέση αξία των εγχώριων και εξερχόμενων συναλλαγών (σχεδόν 9 και 6 φορές, αντίστοιχα).

¹² Αφορά στην πώληση της θυγατρικής της Εθνικής Τράπεζας στην Qatar National Bank. Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα συναλλαγής που εντάσσεται στις αποεπενδύσεις των τραπεζών από τις δευτερεύουσες δραστηριότητές τους (non-core assets), οι οποίες τα τελευταία έτη καλύπτουν το μεγαλύτερο όγκο των συναλλαγών σε όρους αξίας.

Δ10. Μέση διάρθρωση των συναλλαγών εξαγορών και συγχωνεύσεων στην Ελλάδα, σε αξία, 2008-2017

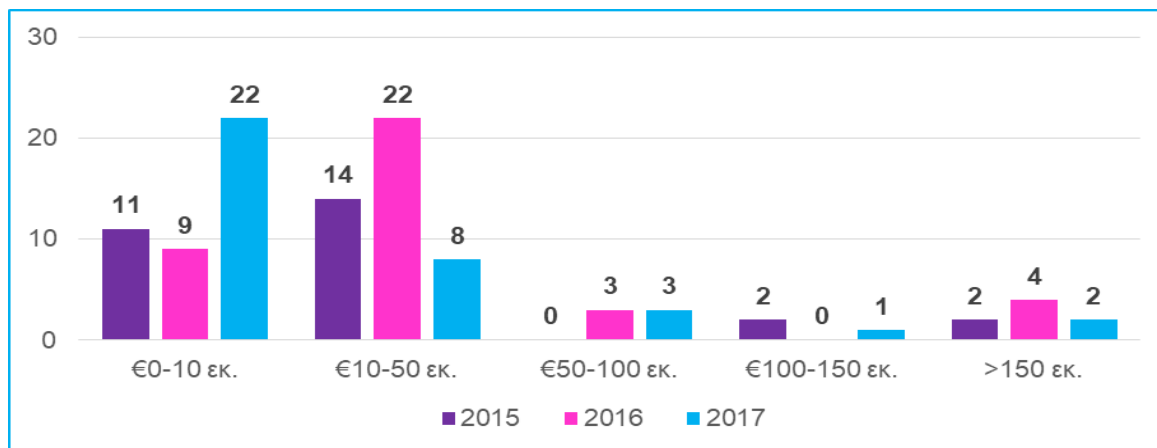
Πηγή: PwC, «Εξαγορές και Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα 2017»

Τέλος, το 2017 καταγράφεται μια στροφή από τις μικρομεσαίες συναλλαγές (€10-50 εκ.) προς τις συναλλαγές μικρής αξίας, κάτω των €10 εκ. (Δ11). Πρόκειται για μια εξέλιξη η πορεία της οποίας αξίζει να παρακολουθηθεί στο κοντινό μέλλον, διότι καταγράφει τάσεις σε μια αγορά που προσπαθεί να αντιμετωπίσει την κληρονομιά της κρίσης και να διαχειριστεί την προσδοκώμενη ανάκαμψη παράλληλα με τη σταδιακή ενεργοποίηση τμημάτων του θεσμικού πλαισίου και νέων εργαλείων διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Δ11. Κατανομή της αξίας των συναλλαγών εξαγορών και συγχωνεύσεων στην Ελλάδα, 2015-2017

Πηγή: PwC, «Εξαγορές και Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα 2017»

Οι εξαγορές και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι παραδοσιακά περιορισμένες σε πλήθος, με μικρή μέση αξία συναλλαγής. Οι εισερχόμενες συναλλαγές τα τελευταία έτη αυξάνονται σε πλήθος και καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών σε αξία.

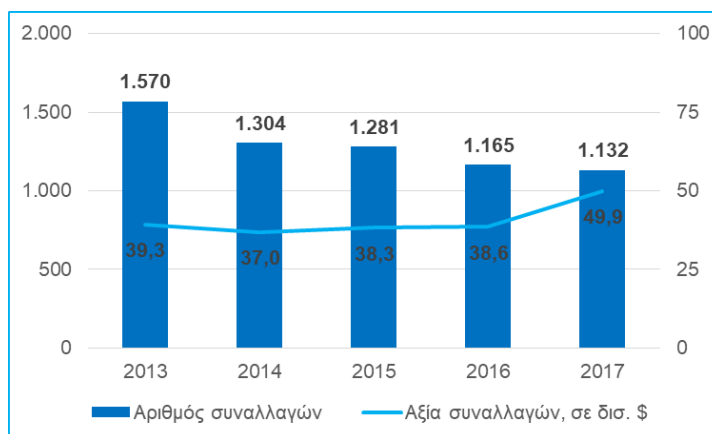

Μελετώντας στοιχεία της διεθνούς εμπειρίας από **σχετική μελέτη της ΕΥ για τις εξαγορές και συγχωνεύσεις σε 11 χώρες της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης**, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, προκύπτουν ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα:

- Την περίοδο 2013-2017 το πλήθος των συναλλαγών στις επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης **βαίνει συνεχώς μειούμενο, με τη συνολική αξία των συναλλαγών να ακολουθεί ωστόσο αντίθετη πορεία (Δ12)**. Ειδικότερα, το 2017 πραγματοποιήθηκαν 1.132 συναλλαγές, αξίας \$49,9 δισ., ενώ το 2013 είχαν πραγματοποιηθεί 1.570 συναλλαγές, αξίας \$39,3 δισ. Αυτή η εξέλιξη είχε ως αποτέλεσμα να διπλασιαστεί σχεδόν η μέση αξία των συναλλαγών (από \$25 εκ. σε 44,1 εκ.).

Δ12. Αριθμός και αξία των συναλλαγών εξαγορών και συγχωνεύσεων σε επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης, 2013-2017

Πηγή: ΕΥ, “Central and Southeast Europe M&A Barometer”

- Οι μεγάλες συναλλαγές, με αξία πάνω από \$100 εκ., είναι σχετικά περιορισμένες. Το 2017 κατέλαβαν το υψηλότερο μερίδιο κατά την εξεταζόμενη περίοδο 2013-2017, το οποίο ανήλθε σε 7,8%, και η μέση αξία τους ήταν \$300,5 εκ. (Δ13). Για τις συναλλαγές μικρότερης αξίας, κάτω των \$100 εκ., οι οποίες αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των συναλλαγών (όπως συμβαίνει και στην Ελλάδα), η μέση αξία αυξάνεται διαχρονικά και το 2017 διαμορφώθηκε σε \$23,8 εκ., σχεδόν \$10 εκ. παραπάνω από ότι το 2013.

Δ13. Στοιχεία εξαγορών και συγχωνεύσεων σε επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης, με βάση την αξία, 2013-2017

Πηγή: ΕΥ, “Central and Southeast Europe M&A Barometer”

Έτος	Μερίδιο συναλλαγών με αξία άνω των \$100 εκ.	Μέση αξία συναλλαγών, άνω των \$100 εκ.	Μέση αξία συναλλαγών, κάτω των \$100 εκ.
2013	3,3%	439,6	14,0
2014	4,2%	254,4	12,6
2015	5,4%	361,3	17,9
2016	3,9%	385,2	17,7
2017	7,8%	300,5	23,8

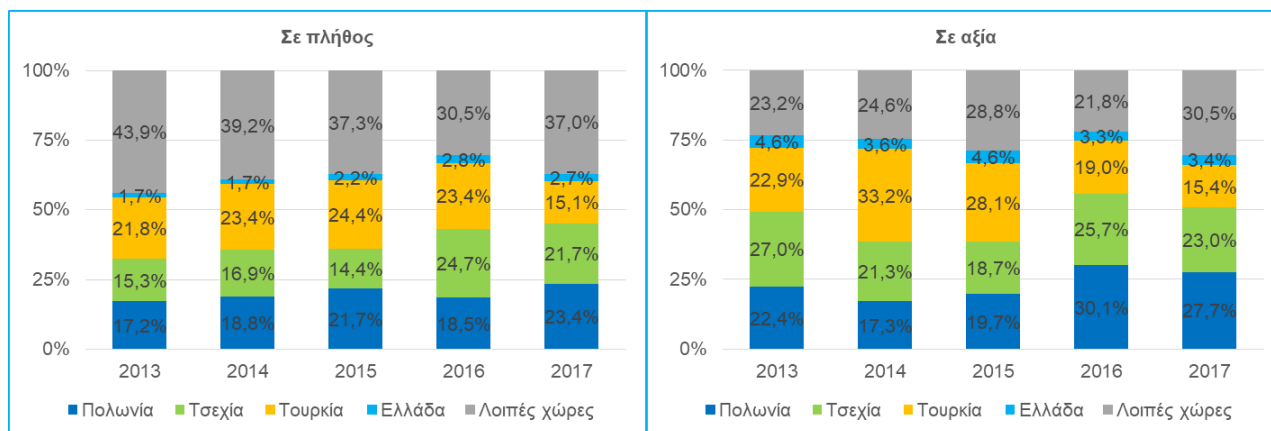
- Διαχρονικά, το υψηλότερο μερίδιο, τόσο σε πλήθος συναλλαγών όσο και σε αξία, καταλαμβάνουν τρεις χώρες, Πολωνία, Τσεχία και Τουρκία (Δ14). Σε όρους πλήθους συναλλαγών το αθροιστικό τους μερίδιο κυμαίνεται μεταξύ 54,3% και 66,7% κατά την περίοδο 2013-2017, ενώ σε όρους αξίας το αντίστοιχο μερίδιο είναι μεγαλύτερο και κυμαίνεται μεταξύ 66,1% και 74,9%, γεγονός που σημαίνει ότι η μέση αξία των συναλλαγών είναι υψηλότερη από ότι στις υπόλοιπες χώρες. Επιπρόσθετα, παρατηρούμε ότι αυτές οι χώρες αποτελούν και τις μεγαλύτερες οικονομίες βάσει ΑΕΠ μεταξύ των επιλεγμένων χωρών (Δ15). Το μερίδιο της Ελλάδας, τόσο σε πλήθος όσο και σε αξία, κυμαίνεται διαχρονικά κάτω από 5%, ενώ για παράδειγμα της Τσεχίας, μιας οικονομίας σχεδόν αντίστοιχου μεγέθους, οι συναλλαγές σε πλήθος και αξία κινούνται 4-6 φορές πιο πάνω.

Δ14. Διάρθρωση αριθμού και αξίας των συναλλαγών εξαγορών και συγχωνεύσεων σε επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης, ανά χώρα, 2013-2017

Πηγή: ΕΥ, “Central and Southeast Europe M&A Barometer”

Δ15. ΑΕΠ, σε \$ εκ., σε τρέχουσες τιμές, σε επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης (2017)

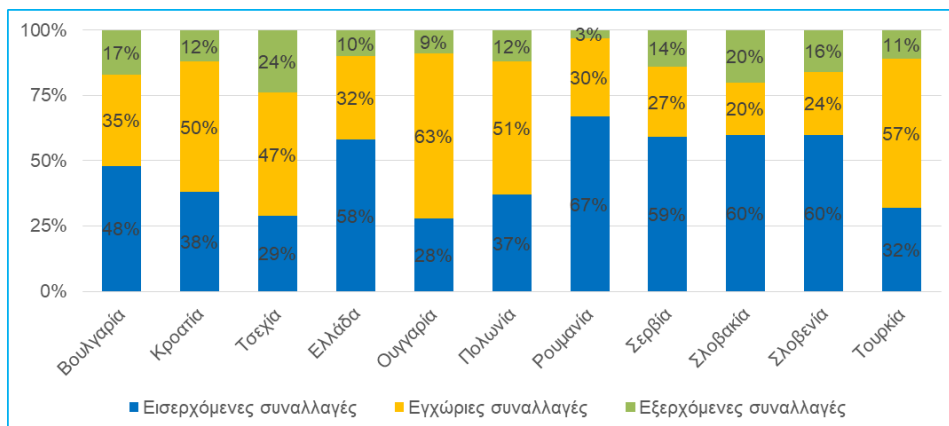
Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα

Χώρα	ΑΕΠ σε εκ. \$
Τουρκία	851.102,41
Πολωνία	524.509,57
Τσεχία	215.725,53
Ρουμανία	211.803,28
Ελλάδα	200.288,28
Ουγγαρία	139.135,03
Σλοβακία	95.769,03
Βουλγαρία	56.831,52
Κροατία	54.849,18
Σλοβενία	48.769,66
Σερβία	41.431,65

➤ Μελετώντας τη διάρθρωση των συναλλαγών, σε πλήθος, ως προς την κατεύθυνση των κεφαλαίων για το 2017, προκύπτει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των επιλεγμένων χωρών (Δ16). Η Ελλάδα ανήκει σε εκείνη την ομάδα χωρών που οι εισερχόμενες συναλλαγές αποτέλεσαν την πλειοψηφία των εξαγορών και συγχωνεύσεων, μαζί με τις Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία και Σλοβενία. Αντιθέτως, στις Ουγγαρία, Τουρκία και Πολωνία, οι εγχώριες συναλλαγές καλύπτουν το μεγαλύτερο μερίδιο. Τέλος, οι Τσεχία και Σλοβακία πραγματοποίησαν τις περισσότερες αποκτήσεις περιουσιακών στοιχείων εκτός συνόρων (24% και 20% αντίστοιχα).

Δ16. Διάρθρωση των συναλλαγών εξαγορών και συγχωνεύσεων σε επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης, σε πλήθος, 2017

Πηγή: ΕΥ, “Central and Southeast Europe M&A Barometer”

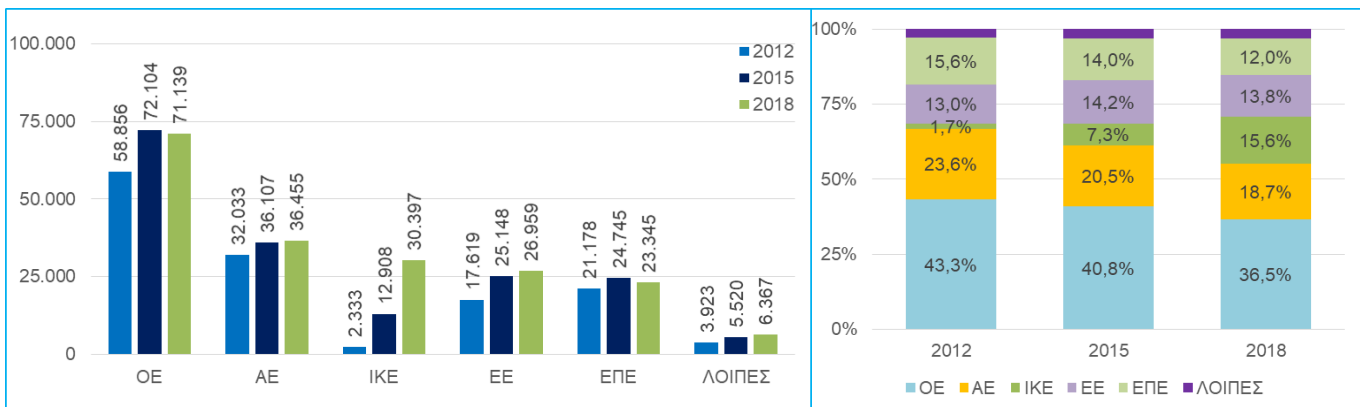

Οι μετατροπές και διασπάσεις στην Ελλάδα

Όπως ήδη προαναφέρθηκε, σύμφωνα με το υφιστάμενο πλαίσιο, μόνο συγκεκριμένοι μετασχηματισμοί και για συγκεκριμένες εταιρικές μορφές είναι εφικτοί. Ειδικά για τις μετατροπές, δεν προβλέπεται η μετατροπή επιχειρήσεων από μεγαλύτερη νομική μορφή σε μικρότερη (π.χ. μετατροπή από ΑΕ σε ΕΠΕ, εξαγορά ΑΕ από ΙΚΕ κ.ο.κ.), παρά μόνο σε «ισοδύναμο» ή σε «ανώτερο» νομικό τύπο, δηλαδή η μετατροπή ΙΚΕ σε ΕΠΕ ή σε ΑΕ, καθώς και η μετατροπή προσωπικής εταιρίας ή ΕΠΕ σε ΙΚΕ ή σε ΑΕ και αυτό αποτελεί μια διαχρονική υστέρηση του θεσμικού πλαισίου.

Με βάση τα στοιχεία της βάσης δεδομένων του ΓΕΜΗ¹³, ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων στην Ελλάδα (δίχως να λαμβάνονται υπόψη οι ατομικές επιχειρήσεις για τις οποίες δεν προβλέπεται η δυνατότητα μετατροπής βάσει του εταιρικού δικαίου¹⁴) ήταν 135 χιλ. το 2012 και έως το 2018 αυξήθηκε κατά σχεδόν 60 χιλ. σε 194,7 χιλ. (Δ17). Μελετώντας τη διάρθρωση ανά νομική μορφή το 2018, προκύπτει ότι οι ΟΕ αποτελούν την πλειονότητα, με μερίδιο 36,5%, και ακολουθούν οι ΑΕ με μερίδιο 18,7%. Ωστόσο, η κατηγορία των ΟΕ είναι και εκείνη που παρουσίασε τη μεγαλύτερη μείωση από το 2010 στο 2018 κατά 6,8 ποσοστιαίες μονάδες. Τέλος, σημειώνεται ότι η νέα νομική μορφή των ΙΚΕ καλύπτει πλέον το 15,6% των επιχειρήσεων, καταλαμβάνοντας την τρίτη θέση (περιλαμβάνει τόσο νέες συστάσεις όσο και μετατροπές).

Δ17. Αριθμός επιχειρήσεων και διάρθρωση ανά νομική μορφή στο σύνολο της χώρας, 2012, 2015 και 2018 Πηγή: ΓΕΜΗ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ, πραγματοποιήθηκαν 9.778 μετατροπές επιχειρήσεων συνολικά την περίοδο 2012 έως και σήμερα (Δ18). Οι περισσότερες μετατροπές καταγράφηκαν το 2017 (ποσοστό 22,9% του συνόλου).

Το 1/3 αυτών αφορά σε μετατροπές ΟΕ σε ΕΕ, ενώ αξιόλογα ποσοστά κατέλαβαν και οι μετατροπές από ΟΕ σε ΙΚΕ (15,1%) και από ΕΠΕ σε ΙΚΕ (10,2%) - (Δ19). Εάν αθροίσουμε τις μετατροπές σε ΙΚΕ, ανεξαρτήτως προηγούμενης νομικής μορφής¹⁵, προκύπτει ότι το μερίδιό τους στο σύνολο των μετατροπών ανέρχεται σε 31,8% (3.111 σε πλήθος).

¹³ Η ανάλυση που ακολουθεί έχει γίνει με χρήση των στοιχείων του ΓΕΜΗ που ζήτησε ο ΣΕΒ και διατέθηκαν ευγενικά από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.

¹⁴ Οι ατομικές επιχειρήσεις ήταν: 498,9 χιλ. το 2012, 580,2 χιλ. το 2015 και 597,3 χιλ. το 2018.

¹⁵ Η προηγούμενη νομική μορφή ήταν αναλυτικά ως εξής: 1.475 ΟΕ, 994 ΕΠΕ, 642 ΕΕ και 106 ΑΕ.

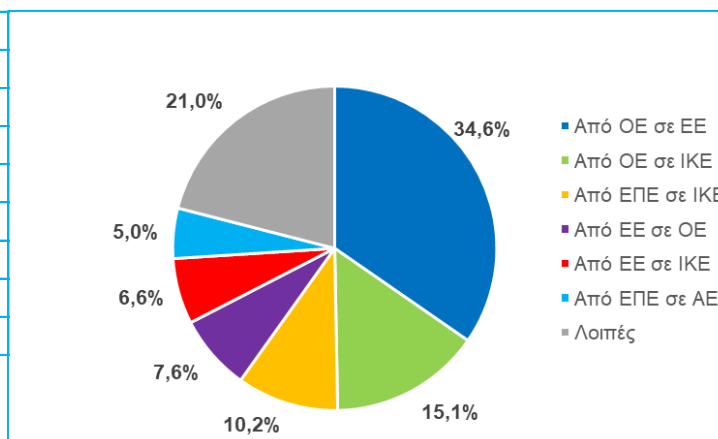
Δ18. Μετατροπές επιχειρήσεων συγκεντρωτικά, 2012-2018

Πηγή: ΓΕΜΗ

Έτος	Μετατροπές	Ποσοστό
2012	13	0,1%
2013	1.484	15,2%
2014	1.719	17,6%
2015	1.788	18,3%
2016	1.342	13,7%
2017	2.244	22,9%
2018	1.188	12,1%
Σύνολο	9.778	100,0%

Δ19. Μετατροπές επιχειρήσεων και διάρθρωση ανά νομική μορφή, 2012-2018, Πηγή: ΓΕΜΗ

Μετατροπή	Πλήθος	Μερίδιο
Από ΟΕ σε ΕΕ	3.388	34,6%
Από ΟΕ σε ΙΚΕ	1.475	15,1%
Από ΕΠΕ σε ΙΚΕ	994	10,2%
Από ΕΕ σε ΟΕ	739	7,6%
Από ΕΕ σε ΙΚΕ	642	6,6%
Από ΕΠΕ σε ΑΕ	489	5,0%
Λοιπές	2.051	21,0%
Σύνολο	9.778	100,0%

Όσον αφορά στις **διασπάσεις και τις αποσχίσεις κλάδων**, η πολυπλοκότητα του υφιστάμενου πλαισίου αποτυπώνεται εύληπτα στο πλήθος των επιχειρηματικών κινήσεων που πραγματοποιήθηκαν. Με βάση τα στοιχεία του ΓΕΜΗ, **την περίοδο από το 2012 έως σήμερα υλοποιήθηκαν 65 διασπάσεις** (πρόκειται για κοινές διασπάσεις επί της ουσίας) **και 42 αποσχίσεις** (καταχρηστικός μετασχηματισμός, πραγματοποίηση μόνο με βάση το φορολογικό πλαίσιο) - (**Δ120**), με την πλειονότητα αυτών να λαμβάνει χώρα κατά την τριετία 2013-2015 και πιθανότατα μία ερμηνεία είναι ότι αυτό σχετίζεται με τον νέο ΚΦΕ.

Δ20. Διασπάσεις και αποσχίσεις επιχειρήσεων, 2012-2018

Πηγή: ΓΕΜΗ

Έτος	Διασπάσεις	Αποσχίσεις
2012	2	4
2013	24	12
2014	22	11
2015	12	6
2016	0	4
2017	3	3
2018	2	2
Σύνολο	65	42

Το νέο θεσμικό πλαίσιο για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς, χάρη στην άρση των περιορισμών στις μετατροπές και στις νέες προβλέψεις για τις διασπάσεις που περιλαμβάνει, **αναμένεται να ενισχύει το πλήθος των συγκεκριμένων μετασχηματισμών**, δίνοντας τη δυνατότητα στις διοικήσεις των επιχειρήσεων να επιλέξουν απρόσκοπτα τις στρατηγικές κινήσεις που επιθυμούν.

Το σχέδιο νόμου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς

Το [σχέδιο νόμου](#) για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς **φιλοδοξεί να ικανοποιήσει ένα πάγιο αίτημα της αγοράς και να επιλύσει μια εκκρεμότητα ετών**. Πράγματι, οι διατάξεις του αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην **αναμόρφωση** και την **κωδικοποίηση του δικαίου** των εταιρικών μετασχηματισμών, διευκολύνοντας την προσέλκυση και την ταχεία υλοποίηση των επιχειρηματικών σχεδίων. **Το προτεινόμενο πλαίσιο αναμένεται να οδηγήσει στον εκσυγχρονισμό του εταιρικού δικαίου, με την προσδοκία να αποτελέσει χρήσιμο αναπτυξιακό εργαλείο**. Ωστόσο, παραμένουν αρκετά κρίσιμα ζητήματα προς επίλυση και βελτίωση, με επίκεντρο την **εναρμόνιση με τις φορολογικές διατάξεις**. Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται αναλυτικά τα θετικά και αρνητικά σημεία του νομοσχεδίου.

Οι προβλέψεις του νέου πλαισίου που αναμένεται να επιδράσουν θετικά

Το σχέδιο νόμου αποτελείται από ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διατάξεων, το οποίο **επιτρέπει πλέον όλα τα πιθανά είδη μετασχηματισμών, μεταξύ κάθε νομικής μορφής**, αναμορφώνοντας και συστηματοποιώντας με αυτόν τον τρόπο το δίκαιο των εταιρικών μετασχηματισμών, έχοντας ως βάση την αρχή της οικονομικής ελευθερίας στην πράξη. Συνεπώς, με τις προβλεπόμενες διατάξεις επιλύεται οριστικά το ζήτημα της καταχρηστικότητας που προαναφέρθηκε και σηματοδοτείται η **μετάβαση σε ένα ενοποιημένο καθεστώς γνήσιων μετασχηματισμών**, καλύπτοντας κάθε μορφή μετασχηματισμού για κάθε εταιρικό τύπο, με τρόπο συμβατό με το ενωσιακό δίκαιο και με άρση των σχετικών κενών και συγκρούσεων που προϋπήρχαν.

Οι **νομοθετικές κατευθύνσεις** του σχεδίου νόμου **συνοψίζονται ως εξής**: α) διευκόλυνση των μετασχηματισμών με τα χαρακτηριστικά της καθολικής διαδοχής και της συνέχισης της νομικής προσωπικότητας¹⁶, β) αντιμετώπιση των διαδικασιών μετασχηματισμού με ενιαίο τρόπο, ανεξάρτητα από το είδος ή τους εταιρικούς τύπους που εμπλέκονται, γ) εξισορρόπηση των συμφερόντων των μετόχων ή εταίρων μειοψηφίας και των πιστωτών των μετασχηματιζόμενων εταιριών με το συμφέρον ασφαλούς επέλευσης του αποτελέσματος των μετασχηματισμών και δ) θέση σαφών ορίων ανάμεσα στην εταιρική διαδικασία συντέλεσης των μετασχηματισμών και τη φορολογική μεταχείρισή τους¹⁷.

Βασική φιλοδοξία του σχεδίου νόμου είναι η **σαφής και αποκλειστική οριοθέτηση, των κανόνων του εταιρικού δικαίου σχετικά με το επιτρεπτό, τη διαδικασία, τα αποτελέσματα και την ακυρότητα που διέπει τους μετασχηματισμούς από τη φορολογική μεταχείριση αυτών από τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας**. Στην πράξη δηλαδή, μετά την έναρξη ισχύος του νομοσχεδίου, **οι φορολογικές διατάξεις θα παραμείνουν ενεργές μόνο ως προς τις αμιγώς φορολογικές ρυθμίσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την εφαρμογή του εταιρικού πλαισίου**, ως προς τα στοιχεία αυτά. Ωστόσο, όπως αναλύεται στη συνέχεια, **η θεωρία από την πράξη απέχει αρκετά, καθώς υφίσταται σημαντικό περιθώριο βελτίωσης προς αυτήν την κατεύθυνση** και εκκρεμούν ακόμα αρκετές παράλληλες παρεμβάσεις για τον ουσιαστικό διαχωρισμό.

Περαιτέρω, το σχέδιο νόμου **εισάγει σημαντικές απλουστεύσεις και εξασφαλίζει ευελιξία στις διαδικασίες μετασχηματισμών**, ενώ ορίζει ότι πλέον δεν χρειάζεται να γίνονται πρόσθετες πράξεις στις συμβάσεις των μετασχηματιζόμενων εταιριών (**Δ20** και **Δ21**).

¹⁶ Δηλαδή η με ενιαία πράξη μεταβίβαση της εταιρικής περιουσίας, ενεργητικού και παθητικού, και η υποκατάστασή της από άλλη επιχείρηση ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.

¹⁷ Βλ. άρθρο του Προέδρου της αρμόδιας νομοπαρασκευαστικής επιτροπής καθηγητή κ. Δ. Αυγητίδη «Μια εισαγωγή στο σχέδιο νόμου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς» που δημοσιεύτηκε στο [τεύχος Οκτωβρίου](#) του μηνιαίου Ενημερωτικού Δελτίου του ΣΕΒ «Ρυθμιστικό Περιβάλλον και Επιχειρήσεις».

Δ21. Κύριες προβλέψεις του σχεδίου νόμου για τη διαδικασία των εταιρικών μετασχηματισμών¹⁸

1. Σύνταξη σχεδίου συγχώνευσης ή διάσπασης (δεν νοείται στην περίπτωση της μετατροπής)
2. Καταχώριση και δημοσίευση του στο ΓΕΜΗ ή στην ιστοσελίδα της επιχείρησης, υπό προϋποθέσεις (δεν νοείται στην περίπτωση της μετατροπής)
3. Σύνταξη έκθεσης από το όργανο Διοίκησης
4. Υποβολή της έκθεσης προς έγκριση από τη Γενική Συνέλευση ή τους εταίρους, ανάλογα με την εταιρική μορφή
5. Εξέταση του σχεδίου του μετασχηματισμού από εμπειρογνώμονες
6. Λήψη απόφασης από τη Γενική Συνέλευση ή τους εταίρους
7. Κατάρτιση της σύμβασης (δεν νοείται στην περίπτωση της μετατροπής)
8. Έλεγχος νομιμότητας από τη Διοίκηση
9. Δημοσιότητα

Δ22. Απλουστεύσεις στη διαδικασία των εταιρικών μετασχηματισμών που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου

- ✓ Δυνατότητα δημοσίευσης σχεδίου μόνο στην εταιρική ιστοσελίδα
- ✓ Απαλλαγή από έκθεση του ΔΣ ή των διαχειριστών με ομοφωνία
- ✓ Απαλλαγή από έκθεση εμπειρογνομένων με ομοφωνία
- ✓ Έκθεση εμπειρογνομένων μόνον με αίτημα (ισχύει για την περίπτωση των προσωπικών εταιρειών)
- ✓ Απαλλαγή από έκθεση διαχειριστών όταν όλοι οι εταίροι και διαχειριστές συμφωνούν (ισχύει για την περίπτωση των προσωπικών εταιρειών, ΕΠΕ και ΙΚΕ)
- ✓ Διαθεσιμότητα των εγγράφων του μετασχηματισμού στην ιστοσελίδα των εταιρειών
- ✓ Παροχή αντιγράφων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- ✓ Κατάρτιση της σύμβασης μόνον με ιδιωτικό έγγραφο (ισχύει για την περίπτωση των προσωπικών εταιρειών και ΙΚΕ)
- ✓ Έλεγχος νομιμότητας χωρίς εγκριτική απόφαση (ισχύει για την περίπτωση των προσωπικών εταιρειών, ΕΠΕ και ΙΚΕ)

Επιπροσθέτως, με το σχέδιο νόμου δίνεται για πρώτη φορά η δυνατότητα σε εταιρείες που έχουν λυθεί, να συμμετάσχουν σε διαδικασία μετασχηματισμού, ενώ διατηρείται η ίδια δυνατότητα και για τις εταιρείες που έχουν κηρυχθεί σε πτώχευση. Έτσι δίνεται η δυνατότητα να κρατηθούν στη ζωή και να ωφεληθούν επιχειρηματικές μονάδες οι οποίες μπορεί να αντιμετωπίζουν μεν δυσκολίες ωστόσο παρουσιάζουν προοπτικές, δίχως να χρειαστεί να κλείσουν.

Επιπλέον, επιδιώκει να πετύχει εξισορρόπηση των συμφερόντων όλων των εμπλεκόμενων μερών (stakeholders), θέτοντας **δικλείδες για την προστασία των διαφορετικών συμφερόντων**, δηλαδή των εργαζομένων, των πιστωτών και των διαφωνούντων μετόχων, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό, «κουλτούρα» δικαίου μετασχηματισμών.

¹⁸ Σημειώνεται ότι: α) η διαδικασία δεν απέχει πάρα πολύ από τα μέχρι τώρα ισχύοντα και τούτο διότι προβλέπονται από τις διατάξεις της [Οδηγίας ΕΕ/2017/1132](#) «σχετικά με ορισμένες πτυχές του εταιρικού δικαίου» ως προς τις διατάξεις που καλύπτουν τις διασυννοριακές συγχωνεύσεις και διασπάσεις και β) ορισμένα στάδια απουσιάζουν στην περίπτωση της μετατροπής.

Τέλος, θέτοντας απλούς και ευέλικτους κανόνες που επιτρέπουν τη γρήγορη λήψη αποφάσεων και επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, το σχέδιο νόμου εκτιμάται ότι ενισχύει την **ασφάλεια δικαίου**, συντελεί στη διευκόλυνση υλοποίησης επιχειρηματικών σχεδίων και συνεπώς συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και την προσέλκυση επενδύσεων.

Παρακάτω αναφέρουμε ορισμένα **πιο τεχνικά ζητήματα που αξιολογούνται θετικά**:

- Κατάργηση του περιορισμού που προκύπτει από την υφιστάμενη προϋπόθεση για δυνατότητα υπαγωγής στους αναπτυξιακούς νόμους που δίνουν κίνητρα για εταιρικούς μετασχηματισμούς, μόνο συγχώνευσης ή μετατροπής εταιρειών διαφορετικής μορφής.
- Πρόβλεψη περί υπαγωγής στο σχέδιο νόμου, εταιρειών των οποίων έχει αποφασιστεί η λύση αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικές διαδικασίες, ως ένας τρόπος αναβίωσής τους με εύκολο τρόπο και με διατήρηση της οργανικής ενότητας των περιουσιακών τους στοιχείων και των θέσεων εργασίας.
- Ο επαναπροσδιορισμός της ευθύνης του μεταβιβάζοντος στην απόσχιση κλάδου μέσω ρητής αναφοράς στην ευθύνη των διοικούντων για ππαίσμα κατά την προετοιμασία και της σαφούς περιγραφής του τρόπου άσκησης της σχετικής αγωγής από μετόχους ή εταίρους και τρίτους.
- Ρητές προβλέψεις για τις απαιτούμενες απαρτίες ανάλογα με τη νομική μορφή χωρίς να απαιτείται η αναζήτησή τους σε ειδικότερα νομικά κείμενα.
- Προβλέψεις για τα δικαιώματα των εταίρων.
- Απαλοιφή της προϋπόθεσης για λήψη εγκριτικής απόφασης της Δημόσιας Διοίκησης για ΟΕ, ΕΕ, ΙΚΕ και μεταφορά της ευθύνης στα σχετικά εταιρικά όργανα των μετασχηματιζόμενων εταιρειών.
- Επέκταση της καθολικής διαδοχής και στη μερική διάσπαση και την απόσχιση κλάδου ώστε να μην προκύπτει ανάγκη για επιμέρους μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων αλλά να μεταβιβάζονται αυτά ως ενιαίο σύνολο περιουσίας.
- Καινοτόμες προβλέψεις που δίνουν τη δυνατότητα στο δικαστήριο να μην κηρύξει άκυρη τη συγχώνευση εφόσον η κήρυξη αυτή κρίνεται δυσανάλογη σε σχέση με το ελάττωμα της σχετικής πράξης με την οποία αποφασίστηκε.

Δ23. Περί μερικής διάσπασης

Στο υφιστάμενο εταιρικό πλαίσιο δεν προβλέπεται η μερική διάσπαση και ως εκ τούτου μέχρι σήμερα δεν έχει εγκριθεί κανένας τέτοιος μετασχηματισμός (ούτε καν «καταχρηστικά», όπως έχει συμβεί με την απόσχιση κλάδου).

Με το σχέδιο νόμου προβλέπεται πλέον αυτός ο τύπος μετασχηματισμού ως μια υποκατηγορία της διάσπασης (μαζί με την απόσχιση κλάδου). Η διαφορά με την κοινή διάσπαση (που ήταν η μόνη περίπτωση ως τώρα βάσει των διατάξεων του εταιρικού δικαίου) έγκειται στο ότι: α) η διασπώμενη εταιρεία δεν λύεται, β) μεταβιβάζει έναν ή περισσότερους κλάδους δραστηριοτήτων σε μια ή περισσότερες εταιρείες, τις επωνομαζόμενες «επωφελούμενες» και γ) διατηρεί τουλάχιστον ένα κλάδο δραστηριότητας. Ακόμα, η επωφελούμενη ή οι επωφελούμενες εταιρείες: α) λαμβάνουν στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού, β) εκδίδουν μετοχές στους μετόχους της διασπώμενης με αναλογική παροχή και γ) προχωρούν σε ενδεχόμενη καταβολή μετρητών, με το ποσό να μην υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών. Τέλος, προβλέπεται ότι η μερική διάσπαση, όπως και η απόσχιση, μπορεί να γίνει με απορρόφηση, με σύσταση νέας εταιρείας ή με απορρόφηση και σύσταση νέας εταιρείας.

Σημειώνεται ότι, τόσο στη μερική διάσπαση, όσο και στην απόσχιση κλάδου, η καθολική διάδοχος εταιρεία καταλαμβάνει τον κλάδο δραστηριότητας που καθορίζεται στη σύμβαση διάσπασης. **Το σημαντικό πλεονέκτημα της μερικής διάσπασης σε σχέση με την απόσχιση συνίσταται στην απόκτηση μετοχών της επωφελούμενης εταιρείας από τους ίδιους τους μετόχους της διασπώμενης (και όχι από το νομικό πρόσωπο).**

Οι αδύναμες προβλέψεις του νέου πλαισίου που προκαλούν προβληματισμό

Η κύρια αδυναμία του σχεδίου νόμου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς εντοπίζεται στη **σχέση του με το φορολογικό πλαίσιο**. Καθώς οι εταιρικοί μετασχηματισμοί έχουν σημαντικές φορολογικές προεκτάσεις που επηρεάζουν άμεσα τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, **οι νέες δυνατότητες που παρέχονται θα ακυρωθούν στην πράξη, εάν δεν ακολουθήσει άμεσα η τροποποίηση των αντίστοιχων φορολογικών διατάξεων**, με τρόπο που να εξασφαλιστεί η εναρμόνιση των δύο πλαισίων. Δίχως κάποια αντιμετώπιση των φορολογικών θεμάτων, αντίστοιχη με το εταιρικό δίκαιο, ο νέος νόμος θα είναι ένα ατελές βήμα, εξαιτίας των πολλών φορολογικών κενών και των δυνατοτήτων για αμφισβητήσιμες ερμηνείες ως προς τη φορολογική αντιμετώπιση των μετασχηματισμών. Για αυτό το λόγο, όπως αναλυτικά αποτυπώνεται στην επόμενη ενότητα, **επιβάλλεται η άμεση αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου των αποδιδόμενων φορολογικών κινήτρων για τους μετασχηματισμούς**, ώστε να εναρμονίζεται με το νέο εταιρικό δίκαιο και να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες. Σε κάθε περίπτωση, τόσο οι νέες αλλαγές στο εταιρικό πλαίσιο όσο και οι αλλαγές που επιβάλλεται να γίνουν στη φορολογική νομοθεσία, καλούν για άμεση συνεργασία μεταξύ των δύο αρμόδιων Υπουργείων (Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών) προς την κατεύθυνση της έκδοσης κοινής ερμηνευτικής εγκυκλίου. Τέλος, στον πίνακα (**Δ24**) ακολουθώντας αναφερόμαστε επίσης **σε μια σειρά από προβληματισμούς** γενικού χαρακτήρα που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση του προτεινόμενου πλαισίου εταιρικών μετασχηματισμών με το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο.

Δ24. Γενικοί προβληματισμοί που προκύπτουν από το προτεινόμενο πλαίσιο εταιρικών μετασχηματισμών και τη σχέση του με το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο¹⁹

- ✓ **Ποιος θα είναι ο τρόπος εκσυγχρονισμού / συστηματοποίησης του φορολογικού πλαισίου;** Θα διατηρηθούν τα αναπτυξιακά νομοθετήματα με αναμόρφωση των διατάξεών τους, ή θα οδηγηθούμε σε ένα τελείως νέο πλαίσιο; Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι με την παρούσα μορφή οι διατάξεις του ΚΦΕ δεν επαρκούν, καθώς δεν καλύπτουν την ευρεία περιπτώσιολογία των νέων μετασχηματισμών.
- ✓ **Ποια κριτήρια θα χρησιμοποιούν στα αναπτυξιακά νομοθετήματα;** Οι αναπτυξιακές διατάξεις μέχρι σήμερα είχαν ως σκοπό, κατά τη ρητή διατύπωση του νομοθέτη, τη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων. Ωστόσο, αυτή η λογική δεν αποτυπώνει πλέον όλες τις σύγχρονες ανάγκες. Για παράδειγμα, οι start-ups αποτελούν ένα δυναμικό κομμάτι μιας οικονομίας, οι οποίες όμως κατά βάση δεν αφορούν μεγάλες οικονομικές μονάδες. Στο ίδιο πνεύμα, η ανάγκη ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του ψηφιακού μετασχηματισμού μπορεί να συνεπάγεται κινητροδότηση με βάση την καινοτομική ικανότητα. Τέλος, εύλογα προκύπτει το ερώτημα εάν θα παρασχεθούν φορολογικά κίνητρα στις περιπτώσεις μετασχηματισμού εταιρειών, οι οποίες έχουν λυθεί ή βρίσκονται σε κατάσταση πτώχευσης και αν ναι, τι είδους προσανατολισμό θα έχουν.

¹⁹ Όπως αποτυπώνονται στο άρθρο της κ. Σοφρώνά με τίτλο «**Νέο εταιρικό πλαίσιο μετασχηματισμών και φορολογικές διατάξεις: «Παράλληλο σύμπαν» ή «συγκοινωνούντα δοχεία»**» που δημοσιεύτηκε στο τεύχος Νοεμβρίου του μηνιαίου Δελτίου του ΣΕΒ «Ρυθμιστικό Περιβάλλον και Επιχειρήσεις».

- ✓ **Πώς θα διασφαλιστεί η ομαλή υλοποίηση μετασχηματισμών και ταυτόχρονα η αποτελεσματική αντιμετώπιση περιπτώσεων πραγματικής καταστρατήγησης φορολογικών διατάξεων;** Σχετικά, υφίστανται ήδη κάποιες προβλέψεις τόσο στον ΚΦΕ όσο και στα αναπτυξιακά νομοθετήματα (για παράδειγμα, οι ειδικές προϋποθέσεις που έχουν τεθεί για τα ακίνητα στο ν.δ. 1297/1972, καθώς και το αμεταβίβαστο των μετοχών).
- ✓ **Πως θα αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της κατά παράβασης του Ενωσιακού Δικαίου «αλληλέγγυας ευθύνης»;** Η χωρίς απόδειξη δόλου ή βαριάς αμέλειας αναζήτηση σε φυσικά πρόσωπα οφειλών νομικών προσώπων έχει κριθεί ότι παραβαίνει το Ενωσιακό Δίκαιο από αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι σχετικές προβλέψεις της εθνικής νομοθεσίας πρέπει να προσαρμοστούν αντίστοιχα. Το θέμα αυτό αφορά και τους μετασχηματισμούς, καθώς μέσω αυτών καθορίζεται και ο αριθμός των φυσικών προσώπων που βαρύνονται από τις σχετικές με την αλληλέγγυα ευθύνη διατάξεις, γεγονός που δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα στην προσέλκυση ικανών και έντιμων στελεχών που θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν σε εγχειρήματα αναδιάρθρωσης που όμως ενέχουν ρίσκο αποτυχίας.

Πλέον της φορολογικής διάστασης και των προτάσεων επί του περιεχομένου του νομοσχεδίου όπως θα αναφερθούν στην επόμενη ενότητα, προκύπτουν και ορισμένα **τεχνικά ζητήματα που εκτιμούμε ότι χρήζουν περαιτέρω** διευκρίνισης ή βελτίωσης, όπως:

- Ανάγκη παροχής ενός **μεταβατικού διαστήματος μεταξύ της δημοσίευσης** του νέου νόμου και της έναρξης ισχύος του, κατά το πρότυπο του ν. 4548/2018 για τις Ανώνυμες Εταιρείες²⁰, προκειμένου να **προσαρμοστούν στις νέες προβλέψεις** τόσο η δημόσια διοίκηση όσο και οι επιχειρήσεις.
- **Εκπαίδευση των υπαλλήλων των Υπηρεσιών ΓΕΜΗ**, καθώς σύμφωνα με το σχέδιο νόμου οι Υπηρεσίες έχουν την αρμοδιότητα για έλεγχο της τήρησης των διατάξεων του νόμου, της οικείας εταιρικής νομοθεσίας, του καταστατικού και του ν. 3419/2005 που θέτει ειδικότερες προβλέψεις για την τήρηση του μητρώου.
- **Αποσαφήνιση** σχετικά με το περιεχόμενο της **επεξηγηματικής έκθεσης του ΔΣ Ομίλου εταιρειών**.
- Παροχή **διευκρινίσεων** ως προς τη διαδικασία και τον τρόπο **μεταβίβασης των μετοχών** που εκδίδονται κατά τη **μερική διάσπαση**.
- Πρόβλεψη για τη **λογιστική αποτύπωση** των νέων προβλέψεων.
- Προσδιορισμός της μεθόδου **αποτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των διασπώμενων ή συγχωνευόμενων εταιρειών**.

Οι νέες δυνατότητες που παρέχονται με το σχέδιο νόμου θα ακυρωθούν στην πράξη, εάν δεν ακολουθήσει άμεσα η τροποποίηση των αντίστοιχων φορολογικών διατάξεων με τρόπο που να εξασφαλιστεί η εναρμόνιση των δύο πλαισίων. Ακόμα, αρκετά τεχνικά ζητήματα των διατάξεων χρήζουν αποσαφήνισης.

²⁰ Ο ν. 4548/2018 θεσπίστηκε τον Ιούνιο του 2018, αλλά θα ξεκινήσει να ισχύει την 01.01.2019.

Οι προτάσεις του ΣΕΒ

Προκειμένου το νέο πλαίσιο για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς να καταστεί απολύτως λειτουργικό για τις επιχειρήσεις και επομένως να εκπληρώσει το στόχο του ως εργαλείο ανάπτυξης και προσέλκυσης επενδύσεων κρίνονται σκόπιμες οι παρακάτω **παρεμβάσεις**:

Δ24. Οι θέσεις του ΣΕΒ για αναγκαίες παρεμβάσεις στο σχέδιο νόμου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς με μια ματιά

1. **Αντιστοίχιση διατάξεων με το πλαίσιο των φορολογικών κινήτρων.**
2. **Ενίσχυση της δημοσιότητας** των οικονομικών στοιχείων του μετασχηματισμού (έκθεση ΔΣ, έκθεση εμπειρογνώμονα) για καλύτερη ενημέρωση τρίτων.
3. **Αποσαφήνιση του τρόπου αντιμετώπισης εταιρειών** (απορροφώσα, μετατρεπόμενη, επωφελούμενη) **με ίδια κεφάλαια** κάτω από το προβλεπόμενο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο.
4. **Διατήρηση της προστασίας των δικαιωμάτων** των πιστωτών κατά την παροχή εγγυήσεων στο μετασχηματισμό.
5. **Εναρμόνιση της διατύπωσης περί ευθύνης μελών ΔΣ** έναντι των μετόχων ή εταίρων με την έννοια της «επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία» αλλά και της «αλληλέγγυας ευθύνης» με το Ενωσιακό δίκαιο.
6. **Διασφάλιση προστασίας δικαιωμάτων εταίρων** σε περιπτώσεις α) διαφωνίας κατά τον μετασχηματισμό και β) πώλησης μετοχών χωρίς υποχρέωση της εταιρείας για αγορά (κατάχρηση δικαιώματος- συρρίκνωση δικαιωμάτων μειοψηφίας).
7. **Υπαγωγή και των ατομικών επιχειρήσεων** στο πεδίο εφαρμογής των μετασχηματισμών.
8. **Αποσαφήνιση της έννοιας καθολικής διαδοχής** των περιουσιακών στοιχείων (π.χ. προσωποπαγείς άδειες, άδειες ασφαλιστικών επιχειρήσεων κ.ά.).
9. **Αποσαφήνιση της έννοιας της «αποτίμησης»** από το ΔΣ.
10. **Ρητή κατάργηση αντίθετων διατάξεων και κωδικοποίηση** όσων παραμένουν σε ισχύ.
11. **Κατάργηση τέλους χαρτοσήμου** στις δανειακές συμβάσεις αναδοχής χρέους, οι οποίες προκύπτουν κατά τη διάρκεια ή και μετασχηματισμών οι οποίοι ενδέχεται επιπλέον να συνοδεύονται από αναδιάρθρωση οφειλών. Επιπλέον, **κατάργηση του ΦΣΚ** στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου.
12. **Εξαίρεση συμβάσεων μετασχηματισμών από υποχρέωση βεβαίωσης μηχανικού** για μη ύπαρξη αυθαιρεσιών σε ακίνητο.
13. **Άρση της απαίτησης περιγραφής των περιουσιακών στοιχείων** των απορροφώμενων ή συγχωνευόμενων εταιρειών στη σύμβαση συγχώνευσης ή στο καταστατικό.

Ο ΣΕΒ το Νοέμβριο του 2018 παρουσίασε τις θέσεις των επιχειρήσεων μελών του σε ειδική συνάντηση διαβούλευσης με τη συμμετοχή του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, και των μελών της αρμόδιας νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (δείτε [εδώ](#) τις παρουσιάσεις και το υπόλοιπο υλικό της εκδήλωσης και [εδώ](#) το σχετικό δελτίο τύπου του ΣΕΒ) και αναμένει την ενσωμάτωσή τους στο τελικό σχέδιο που θα κατατεθεί προς ψήφιση έως το τέλος του έτους.

Αναλυτικά η τεκμηρίωση των προτεινόμενων παρεμβάσεων έχει ως εξής:

1. **Αντιστοίχιση διατάξεων με το πλαίσιο των φορολογικών κινήτρων:** Καθώς οι εταιρικοί μετασχηματισμοί έχουν σημαντικές φορολογικές προεκτάσεις που επηρεάζουν άμεσα τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, **προτείνεται η ενεργοποίηση του σχεδίου νόμου να ακολουθηθεί από την άμεση αναθεώρηση και των σχετικών φορολογικών νόμων.** Και αυτό διότι σε διαφορετική περίπτωση ο «**υπέρμετρος εκμοντερνισμός**» του εταιρικού δικαίου που επιχειρείται με το σχέδιο νόμου κινδυνεύει να καταστήσει **απαρχαιωμένο το φορολογικό πλαίσιο** και επομένως να διατηρηθεί, ή ακόμα και να ενταθεί, το προηγούμενο καθεστώς νομικής αβεβαιότητας.

Οι αναγκαίες δράσεις εναρμόνισης των φορολογικών διατάξεων διέπονται από δύο παραμέτρους: α) την προφανή ανάγκη ευθυγράμμισης των φορολογικών κινήτρων με τους επιτρεπόμενους από το σχέδιο νόμου μετασχηματισμούς, οι οποίοι πλέον είναι πολλοί περισσότεροι (όλα τα πιθανά είδη μετασχηματισμών, μεταξύ κάθε νομικής μορφής) και β) τον καθορισμό του περιεχομένου των κινήτρων που θα προβλεφθούν ανά είδος μετασχηματισμού. Για το δεύτερο σημείο, όπως ενδεικτικά προαναφέρθηκε, υπάρχει προβληματισμός σχετικά με τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν και την κατεύθυνση θα έχουν.

Ενδεικτικά, ορισμένες **δυσκαμψίες του φορολογικού πλαισίου που πρέπει άμεσα να αντιμετωπιστούν** είναι:

- η αδυναμία συμψηφισμού ζημιών με τα κέρδη πέραν της πενταετίας, η οποία είναι κρίσιμη σε μια αγορά που αναζητά έξοδο από την κρίση και που πρέπει να παραταθεί τουλάχιστον στα δέκα χρόνια,
- η διασφάλιση της δυνατότητας ενοποίησης φορολογικών αποτελεσμάτων και χρήσης των φορολογικών ζημιών στο πλαίσιο εξαγοράς μιας ζημιογόνας από μια κερδοφόρα επιχείρηση,
- η άρνηση επιστροφής του αχρεωστήτως καταβληθέντος ΦΠΑ και φόρου εισοδήματος επί απαιτήσεων που διαγράφονται,
- η απουσία κινήτρων όπως οι υπερ-αποσβέσεις και οι επιταχυνόμενες αποσβέσεις,
- τα κίνητρα για επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη (E&A) που προϋποθέτουν την ολοκλήρωση μιας περίπλοκης και χρονοβόρας διαδικασίας με μη προβλέψιμο αποτέλεσμα,
- οι δυσμενείς συντελεστές αποσβέσεων για επενδύσεις σε μηχανήματα και εξοπλισμό,
- οι υπερβολικές ευθύνες των διοικήσεων των επιχειρήσεων που προκύπτουν από τις φορολογικές διατάξεις,
- το ασαφές νομοθετικό πλαίσιο που οδηγεί στην απόρριψη «μη παραγωγικών δαπανών»,
- η αργή απόδοση της φορολογικής δικαιοσύνης και
- η ανάγκη μείωσης των φορολογικών συντελεστών σε επιχειρηματικά κέρδη και διανεμόμενα μερίσματα.

Προς την κατεύθυνση αυτή, **προτείνονται ειδικότερα:**

- **Ενοποίηση όλων των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας που παρέχουν κίνητρα σε μετασχηματισμού** (πλην των άρθρων 52-56 του ν. 4172/213) **σε ένα συνεκτικό νομοθέτημα.**
- **Έκδοση ερμηνευτικής εγκυκλίου με εξαντλητικές οδηγίες ως προς τη διαδικασία κάθε μορφής συναλλαγής,** αμέσως μετά την ψήφιση του νέου νόμου, περιλαμβανομένης και της κοινής ανταλλαγής μετοχών, των πιθανών εκτιμήσεων, αποτιμήσεων κ.ά., ώστε να υπάρχει ένας «οδηγός» προς τις επιχειρήσεις με τα φορολογικά ευεργετήματα και συνεπώς οι νέες διατάξεις να καταστούν στην πράξη ένα χρήσιμο εργαλείο.
- Διατήρηση σαφήνειας ως προς τις πιθανές περιπτώσεις καταστρατήγησης και παράλληλα πρόβλεψη για δυνατότητα ανταπόδειξης ώστε να είναι εκ των προτέρων ενήμερες οι επιχειρήσεις για τους σχετικούς κινδύνους.

2. **Ενίσχυση δημοσιότητας οικονομικών στοιχείων μετασχηματισμού:** Είναι απαραίτητη η ενίσχυση της δημοσιότητας των οικονομικών στοιχείων του μετασχηματισμού (έκθεση ΔΣ, έκθεση εμπειρογνώμονα) για την καλύτερη ενημέρωση των τρίτων μερών. Σε διαφορετική περίπτωση είναι πιθανό τρίτοι συναλλασσόμενοι, πιστωτές και ομολογιούχοι δανειστές (ιδίως οι έχοντες μετατρέψιμες ομολογίες) να μη λάβουν γνώση για το οικονομικό πλαίσιο της συγχώνευσης και συνεπώς, να μην γνωρίζουν εάν μετά την ολοκλήρωση της συγχώνευσης η θέση τους θα είναι δυσμενέστερη ή όχι ώστε να είναι σε θέση να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Προτείνεται η δημοσίευση της έκθεσης ΔΣ στο ΓΕΜΗ, ιδιαίτερα δεδομένου ότι με το σχέδιο νόμου φαίνεται να εμπλουτίζεται σημαντικά το περιεχόμενό της ώστε πλέον να περιέχει και πληροφορίες και για τις άλλες εταιρείες του ομίλου, η νομική και οικονομική θέση των οποίων είναι απαραίτητη για την εξήγηση και τη δικαιολόγηση του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης.
3. **Αποσαφήνιση του τρόπου αντιμετώπισης εταιρειών (απορροφώσα, μετατρεπόμενη, επωφελούμενη) με ίδια κεφάλαια κάτω από το προβλεπόμενο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο:** Καθώς το σχέδιο αποκλείει την υπαγωγή στις διατάξεις του, των περιπτώσεων εκείνων στις οποίες τα ίδια κεφάλαια της απορροφώσας ή μετατρεπόμενης ή επωφελούμενης ή νέας εταιρείας είναι κατώτερα του ελάχιστου κεφαλαίου που προβλέπεται για την οικεία εταιρική μορφή», προτείνονται, εναλλακτικά, δύο αναδιατυπώσεις: είτε α) αντικατάσταση της περιόδου «...υπό την προϋπόθεση ότι τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας αυτής δεν είναι κατώτερα του ελάχιστου κεφαλαίου που προβλέπεται για την οικεία εταιρική μορφή» από «υπό την προϋπόθεση ότι το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυτής δεν είναι κατώτερο του ελάχιστου κεφαλαίου που προβλέπεται για την οικεία εταιρική μορφή», είτε εναλλακτικά β) προσθήκη εδαφίου μετά το τέλος της 2ης παραγράφου: «Σε αντίθετη περίπτωση, είναι δυνατή η κάλυψη της διαφοράς με μετρητά από τους υφιστάμενους ή και νέους εταίρους/ μετόχους».
4. **Διατήρηση της προστασίας των δικαιωμάτων των πιστωτών κατά την παροχή εγγυήσεων στο μετασχηματισμό:** Το δικαίωμα των πιστωτών να ζητήσουν εγγυήσεις από τις συγχωνευόμενες εταιρείες συνδέεται ορθά με την προϋπόθεση «εφόσον αποδεικνύουν επαρκώς ότι η οικονομική κατάσταση των εταιρειών εξαιτίας της συγχώνευσης καθιστά απαραίτητη την παροχή τέτοιων εγγυήσεων και εφόσον δεν έχουν ήδη λάβει τέτοιες εγγυήσεις.». Η συγκεκριμένη όμως διατύπωση περιορίζει σημαντικά τα δικαιώματα των πιστωτών, καθώς - σε αντίθεση με το ισχύον σήμερα καθεστώς του (ΚΝ 2190/1920, άρθ. 70 παρ. 2) - οι εταιρείες δεν έχουν υποχρέωση να παράσχουν

εγγυήσεις στους δανειστές που θα τις ζητήσουν, ενώ οι τελευταίοι έχουν πλέον απλώς ένα δικαίωμα για υποβολή του σχετικού αιτήματος.

5. **Εξισορρόπηση ευθυνών διοίκησης - Εναρμόνιση της διατύπωσης περί ευθύνης μελών ΔΣ έναντι των μετόχων ή εταιρών με την έννοια της «επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία»:** Η ευθύνη των μελών ΔΣ έναντι των μετόχων ή εταιρών χρειάζεται να εξομοιωθεί με αυτή του άρθ. 102 παρ. 2 του ν. 4548/2018 (επιμέλεια συνετού επιχειρηματία) ενώ, αναφορικά με την ευθύνη έναντι των τρίτων, παρόλο που αναγνωρίζεται η ανάγκη μετριασμού των ευθυνών των διοικούντων, αυτό δε θα πρέπει να σηματοδοτεί ταυτόχρονα τον άμετρο περιορισμό των δικαιωμάτων των πιστωτών. Επιπρόσθετα, η διάταξη χρήζει αποσαφήνισης για άρση τυχόν ερμηνευτικών δυσκολιών ως προς την ενεργητική νομιμοποίηση και το παραδεκτό της αγωγής των μετόχων καθώς δεν οριοθετείται επακριβώς ο κύκλος των εχόντων έννομο συμφέρον να εναγάγουν τα μέλη ΔΣ (π.χ. οι μη παριστάμενοι στην επίμαχη απόφαση της ΓΣ ή οι αντιπρόσωποι ή όλοι), αλλά ούτε ορίζεται ο χρόνος παραγραφής των σχετικών αξιώσεων των μετόχων έναντι των μελών του ΔΣ και του εμπειρογνώμονα.
6. **Διασφάλιση προστασίας δικαιωμάτων εταιρών σε περιπτώσεις α) διαφωνίας κατά τον μετασχηματισμό και β) πώλησης μετοχών χωρίς υποχρέωση της εταιρείας για αγορά (κατάχρηση δικαιώματος- συρρίκνωση δικαιωμάτων μειοψηφίας):** Προτείνεται να αποσαφηνιστεί εάν η έξοδος εταίρου πραγματοποιείται πριν την έναρξη της διαδικασίας συγχώνευσης και τηρούνται οι καταστατικές διατάξεις ως προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του εξερχόμενου, καθώς ενδέχεται να δημιουργηθούν προβλήματα από πιθανή καταστρατήγηση του εταιρικού δικαίου.

Περαιτέρω, δεν προβλέπεται δυνατότητα ακύρωσης εάν η σχέση ανταλλαγής δεν είναι δίκαιη και εύλογη, ενώ προβλέπεται δικαίωμα της εταιρείας προς εξαγορά των μετοχών των θιγόμενων μετόχων και όχι δικαίωμα των τελευταίων προς πώληση με αντίστοιχη υποχρέωση αγοράς από την εταιρεία. Η εν λόγω διάταξη ενδέχεται να προσκρούει στο άρθ. 281 ΑΚ περί κατάχρησης δικαιώματος καθώς συνεπάγεται συρρίκνωση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας, ιδιαίτερα σε περίπτωση αυθαίρετου και άδικου προσδιορισμού της σχέσης ανταλλαγής.

Επιπλέον, η παραγραφή των 6 μηνών της σχετικής απαίτησης αποζημίωσης είναι εξαιρετικά σύντομη και δεν δικαιολογείται, ιδιαίτερα καθώς η συγκεκριμένη απαίτηση δεν αφορά ούτε βάλλει κατά του κύρους της συγχώνευσης ώστε να δικαιολογείται η σύντμησή της για λόγους ασφάλειας των συναλλαγών, αλλά συνιστά αξίωση αποζημίωσης. Προτείνεται επιπλέον, να προβλεφθεί μεγαλύτερος χρόνος παραγραφής (πενταετία) και δικαίωμα του θιγόμενου μετόχου να πωλήσει τις μετοχές του (με αντίστοιχη υποχρέωση της εταιρείας) και όχι το αντίστροφο.
7. **Υπαγωγή και των ατομικών επιχειρήσεων στο πεδίο εφαρμογής των μετασχηματισμών:** Παρότι η σχετικές νομολογιακές κατευθύνσεις και ερμηνευτικές οδηγίες είναι αντίθετες, για λόγους νομοθετικής συνοχής και ασφάλειας δικαίου και, καθώς στις φορολογικές διατάξεις είναι επιτρεπτή η μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε νομικό πρόσωπο, κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθεί ρητά και στον παρόντα νόμο η εν λόγω δυνατότητα.
8. **Αποσαφήνιση της καθολικής διαδοχής των περιουσιακών στοιχείων (πχ προσωποπαγείς άδειες, άδειες ασφαλιστικών επιχειρήσεων κ.ά.):** Αναφορικά με την αυτοδίκαιη μεταφορά διοικητικών αδειών που έχουν εκδοθεί υπέρ της απορροφώμενης ή των απορροφώμενων εταιρειών,

για λόγους ασφάλειας δικαίου και σαφήνειας των νομοθετικών κειμένων, κρίνεται απαραίτητο να γίνει ειδική μνεία ότι η άδεια λειτουργίας μιας απορροφώμενης ασφαλιστικής ή ανασφαλιστικής εταιρίας μεταφέρεται αυτόματα στην περιουσία της απορροφώσας ασφαλιστικής ή ανασφαλιστικής εταιρίας, η οποία δύναται να κάνει χρήση αυτής, εκτός εάν άλλως ορισθεί στην κατά άρθ. 28 παρ. 10 του ν. 4364/2016 εγκριτική απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διατάξεις αυτές είναι κομβικής σημασίας για πιθανές μελλοντικές εξελίξεις στον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης, προτείνεται η προσθήκη στο άρθ. 18 του σχεδίου νόμου στην περ. α) της παρ. 2 ως εξής: «α)...Άδειες λειτουργίας που είχαν χορηγηθεί προς συγχωνευόμενες (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, μεταβιβάζονται αυτοδίκαια και ισχύουν, κατά περίπτωση, υπέρ της απορροφώσας ή της εξαγοράζουσας ή της συνιστώμενης νέας (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στην περί εγκρίσεως της συγχώνευσης απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος». Περαιτέρω απαιτείται να διευκρινιστεί εάν η μεταβίβαση της εκάστοτε άδειας επέρχεται και σε περίπτωση που είναι προσωποπαγής.

9. **Αποσαφήνιση της έννοιας της αποτίμησης από ΔΣ:** Προς αποφυγή ετερόκλητων πρακτικών ή και ερμηνευτικών προσεγγίσεων είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί το είδος των πληροφοριών που απαιτείται να περιλαμβάνει η επεξηγηματική έκθεση της Διοίκησης καθεμιάς εταιρείας που μετέχει στο μετασχηματισμό. Στο σχέδιο νόμου γίνεται αναφορά στις «ειδικές δυσχέρειες που τυχόν προέκυψαν κατά την αποτίμηση», χωρίς ωστόσο να υπάρχει σχετική πρόβλεψη μέχρι αυτό το σημείο αλλά ούτε και στη συνέχεια, κατά την οποία να απαιτείται η διενέργεια αποτίμησης της περιουσίας της συγχωνευόμενης εταιρίας από το ΔΣ. Ακόμα, κίνδυνος παρερμηνειών ενδέχεται να προκληθεί και από τη διαφορά με το κείμενο της Οδηγίας 2017/1132/ΕΚ στο άρθρο 114 της οποίας γίνεται χρήση της έννοιας «εκτίμηση». Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί η εν λόγω αναφορά, εάν απαιτείται η διενέργεια αποτίμησης και υπό ποια διαδικασία. Επίσης, προτείνεται να επισημανθεί ότι η συγκεκριμένη διαδικασία πρέπει να θεσπιστεί δυνητικά, ώστε να μη δημιουργήσει ανατιολόγητα ανησυχία στους πιστωτές και ανάγκη για αναζήτηση χωρίς λόγο, εγγυήσεων.
10. **Ρητή κατάργηση αντίθετων διατάξεων και κωδικοποίηση όσων παραμένουν σε ισχύ:** Για λόγους ασφάλειας δικαίου, η εξ' απόψεως εταιρικού δικαίου ρύθμιση των μετασχηματισμών οφείλει να είναι συνολική και εξαντλητική εντός της έκτασης του παρόντος σχεδίου. Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί η ενσωμάτωση ή και προσαρμογή σε αυτό, κάθε άλλης ειδικής διάταξης εταιρικού δικαίου που ρυθμίζει ζητήματα εταιρικών μετασχηματισμών.
11. **Κατάργηση τέλους χαρτοσήμου δανειακών συμβάσεων:** Προτείνεται να εξαιρεθούν ρητά από την επιβολή τελών χαρτοσήμου οι συμβάσεις αναδοχής χρέους (στερητικής ή σωρευτικής) που συνάπτονται μεταξύ, αφενός, πιστωτικών ιδρυμάτων ή εταιριών του άρθρου 1 του ν. 4354/2015 και, αφετέρου, υποκειμένων μετασχηματισμών (απορροφώμενων, επωφελομένων, νέων ή μετατρεπόμενων εταιριών) του σχεδίου καθώς και των μετασχηματισμών βάσει του ν.δ. 1297/1972, του ν. 2166/1993, του ν. 4172/2013 και αφορούν σε δάνεια και πιστώσεις που έχουν χορηγηθεί από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα, οι απορρέοντες εξ αυτών συμβατικοί τόκοι καθώς και οι απορρέουσες εξ αυτών παρεπόμενες συμβάσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης των δανείων και πιστώσεων αυτών. Επιπλέον, κατάργηση του ΦΣΚ (ν. 1676/1986) στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου.

12. **Εξαίρεση συμβάσεων μετασχηματισμών από υποχρέωση βεβαίωσης μηχανικού για μη ύπαρξη αυθαιρεσιών σε ακίνητο:** Προτείνεται η εξαίρεση από την υποχρέωση βεβαίωσης μηχανικού για μη ύπαρξη αυθαιρεσιών σε ακίνητο ειδικά για τις περιπτώσεις μετατροπών.
13. **Άρση της απαίτησης περιγραφής των περιουσιακών στοιχείων των απορροφώμενων ή συγχωνευόμενων εταιρειών στη σύμβαση συγχώνευσης ή στο καταστατικό:** Για λόγους ευελιξίας που αποδίδεται και στις διατάξεις περί συγχώνευσης πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθ. 16 ν. 2515/1997), προτείνεται να μην απαιτείται περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων των απορροφώμενων ή συγχωνευόμενων εταιρειών στη σύμβαση συγχώνευσης ή στο καταστατικό.

Το γλωσσάρι των εταιρικών μετασχηματισμών

Δ25. Οι βασικότερες έννοιες για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς	
Μορφές εταιρικών μετασχηματισμών	Οι εταιρείες μπορούν να υποβληθούν, ή να μετάσχουν, στις ακόλουθες μορφές μετασχηματισμών: α) συγχώνευση, β) διάσπαση και γ) μετατροπή. Πρέπει να έχουν έδρα στην Ελλάδα και να ανήκουν σε μία από τις ακόλουθες εταιρικές μορφές: ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, κοινοπραξίες, ευρωπαϊκές εταιρείες του Κανονισμού 2157/2001, αστικοί συνεταιρισμοί και ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρείες.
Συγχώνευση	Πρόκειται για πράξη που πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας.
Συγχώνευση με απορρόφηση	Είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρείες (απορροφώμενες) μεταβιβάζουν σε μία άλλη υφιστάμενη εταιρεία (απορροφώσα), κατόπιν λύσης τους, χωρίς να τεθούν σε εκκαθάριση, το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεών τους, με τη διάθεση στους μετόχους ή εταίρους των απορροφώμενων εταιρειών εταιρικών συμμετοχών της απορροφώσας εταιρείας και ενδεχομένως με καταβολή ποσού σε μετρητά, το οποίο δεν υπερβαίνει το 10 % της ονομαστικής αξίας των εταιρικών συμμετοχών που διατέθηκαν ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας.
Συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας	Είναι η πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες εταιρείες (συγχωνευόμενες) μεταβιβάζουν σε μία νέα εταιρεία, την οποία συνιστούν, κατόπιν λύσης τους, χωρίς να τεθούν σε εκκαθάριση, το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεών τους, με τη διάθεση στους μετόχους ή εταίρους των συγχωνευόμενων εταιρειών εταιρικών συμμετοχών της νέας εταιρείας και ενδεχομένως με καταβολή ποσού σε μετρητά, όπως αναφέρεται άνω στην περίπτωση της απορρόφησης.
Διάσπαση	Διακρίνεται σε κοινή διάσπαση, μερική διάσπαση και απόσχιση κλάδου.
Κοινή διάσπαση	Με απορρόφηση: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), <u>κατόπιν λύσης της, χωρίς να τεθεί σε εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες υφιστάμενες εταιρείες (επωφελούμενες), το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους ή στους εταίρους της, εταιρικών συμμετοχών των επωφελούμενων εταιρειών και ενδεχομένως ποσού σε μετρητά, το οποίο δεν υπερβαίνει το 10 % της ονομαστικής αξίας των εταιρικών συμμετοχών που αποδίδονται στους μετόχους ή στους εταίρους της διασπώμενης εταιρείας ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας.</u> Με σύσταση νέων εταιρειών: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), κατόπιν λύσης της, χωρίς να τεθεί σε εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες), το σύνολο της περιουσίας της. Με απορρόφηση και με σύσταση μίας ή περισσότερων νέων εταιρειών: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), κατόπιν λύσης της, χωρίς να τεθεί σε εκκαθάριση, μεταβιβάζει εν μέρει σε μία ή περισσότερες υφιστάμενες εταιρείες (επωφελούμενες με απορρόφηση) και εν μέρει σε μία ή περισσότερες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες με σύσταση), το σύνολο της περιουσίας της.
Μερική διάσπαση	Με απορρόφηση: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), <u>χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει σε μία ή περισσότερες υφιστάμενες εταιρείες (επωφελούμενες), τον καθοριζόμενο ή τους καθοριζόμενους στο σχέδιο σύμβασης μερικής διάσπασης κλάδο ή κλάδους δραστηριότητας, με τη διάθεση στους μετόχους ή στους εταίρους της διασπώμενης εταιρείας, εταιρικών συμμετοχών της επωφελούμενης ή των επωφελούμενων εταιρειών και ενδεχομένως ποσού σε μετρητά, το οποίο δεν υπερβαίνει το 10 % της ονομαστικής αξίας των εταιρικών συμμετοχών που αποδίδονται στους μετόχους ή στους εταίρους της διασπώμενης εταιρείας ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας.</u> Με σύσταση νέας εταιρείας ή νέων εταιρειών: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει σε μία ή περισσότερες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες) τον καθοριζόμενο ή τους καθοριζόμενους στο

	<p>σχέδιο διάσπασης κλάδο ή κλάδους δραστηριότητας, με τη διάθεση στους μετόχους ή στους εταίρους της διασπώμενης εταιρείας, εταιρικών συμμετοχών.</p> <p>Με απορρόφηση και με σύσταση νέας εταιρείας ή νέων εταιρειών: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει, εν μέρει σε μία ή περισσότερες υφιστάμενες εταιρείες (επωφελούμενες με απορρόφηση) και εν μέρει σε μία ή περισσότερες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες με σύσταση) τον καθοριζόμενο ή τους καθοριζόμενους στο σχέδιο σύμβασης διάσπασης κλάδο ή κλάδους δραστηριότητας, με τη διάθεση στους μετόχους ή εταίρους της διασπώμενης εταιρείας, εταιρικών συμμετοχών.</p>
Απόσχιση κλάδου	<p>Με απορρόφηση: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), <u>χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει σε μία ή περισσότερες υφιστάμενες εταιρείες (επωφελούμενες) τον καθοριζόμενο ή τους καθοριζόμενους στο σχέδιο σύμβασης διάσπασης κλάδο ή κλάδους δραστηριότητας, με τη διάθεση σε αυτήν εταιρικών συμμετοχών της επωφελούμενης ή των επωφελούμενων εταιρειών</u> και ενδεχομένως ποσού σε μετρητά, το οποίο δεν υπερβαίνει το 10 % της ονομαστικής αξίας των εταιρικών συμμετοχών που αποδίδονται στη διασπώμενη εταιρεία ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας.</p> <p>Με σύσταση νέας εταιρείας ή νέων εταιρειών: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει σε μία ή περισσότερες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες) τον καθοριζόμενο ή τους καθοριζόμενους στο σχέδιο διάσπασης κλάδο ή κλάδους δραστηριότητας, με τη διάθεση σε αυτήν εταιρικών συμμετοχών.</p> <p>Με απορρόφηση και με σύσταση νέας εταιρείας ή νέων εταιρειών: η πράξη με την οποία μία εταιρεία (διασπώμενη), χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει εν μέρει σε μία ή περισσότερες υφιστάμενες εταιρείες (επωφελούμενες με απορρόφηση) και εν μέρει σε μία ή περισσότερες εταιρείες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες με σύσταση) τον καθοριζόμενο ή τους καθοριζόμενους στο σχέδιο σύμβασης διάσπασης κλάδο ή κλάδους δραστηριότητας, με τη διάθεση σε αυτήν εταιρικών συμμετοχών.</p>
Μετατροπή	Είναι η πράξη με την οποία μία εταιρεία, χωρίς να λυθεί και να τεθεί υπό εκκαθάριση, μεταβάλλει τη νομική μορφή της, διατηρώντας τη νομική της προσωπικότητα ²¹ .
Καθολική διαδοχή	<p>Η με ενιαία πράξη μεταβίβαση της εταιρικής περιουσίας (του συνόλου του ενεργητικού και παθητικού του συνόλου ή μέρους μιας επιχείρησης) και η υποκατάστασή της από άλλη επιχείρηση ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.</p> <p>Στη συγχώνευση με απορρόφηση: Η απορροφώσα εταιρεία υποκαθιστά την απορροφώμενη ως καθολική διάδοχος της στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της.</p> <p>Στη διάσπαση: Η επωφελούμενη εταιρεία υποκαθιστά τη διασπώμενη που λύεται χωρίς να εκκαθαριστεί, ως καθολική διάδοχος της στο σύνολο της στο σύνολο των δικαιωμάτων της. Στη μερική διάσπαση και στην απόσχιση κλάδου, η διαδοχή αφορά μόνο στον κλάδο δραστηριότητας που καθορίζεται στη σύμβαση διάσπασης.</p>
Ειδική διαδοχή	Η συμβατική ανάληψη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Έως την έναρξη ισχύος του σχεδίου νόμου, η απόσχιση κλάδου συνιστά ειδική διαδοχή ²² .
Γνήσιοι μετασχηματισμοί	Η συνέχιση της παραγωγικής και, γενικότερα της επιχειρηματικής δραστηριότητας της επιχείρησης με τη μορφή ενός νέου οικονομικού φορέα με ξεχωριστή νομική αυτοτέλεια ²³ .
Καταχρηστικοί μετασχηματισμοί	Οι μετασχηματισμοί που δεν προβλέπονται στο εταιρικό δίκαιο και, κατά συνέπεια, πρέπει να γίνουν με τη χρήση των κοινών διατάξεων ώστε, αντί για μια ενιαία και συνεκτική διαδικασία να γίνονται τελικά περισσότερα αυτοτελή βήματα.
<p><i>Οι ορισμοί αποτελούν ελεύθερη απόδοση των εννοιών με βάση το σχέδιο νόμου, ερμηνευτικές εγκυκλίους, σχετική νομολογία και βιβλιογραφία και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύουν τον ΣΕΒ ή τους συντάκτες του παρόντος δελτίου και δεν αποτελούν τεκμήριο συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία.</i></p>	

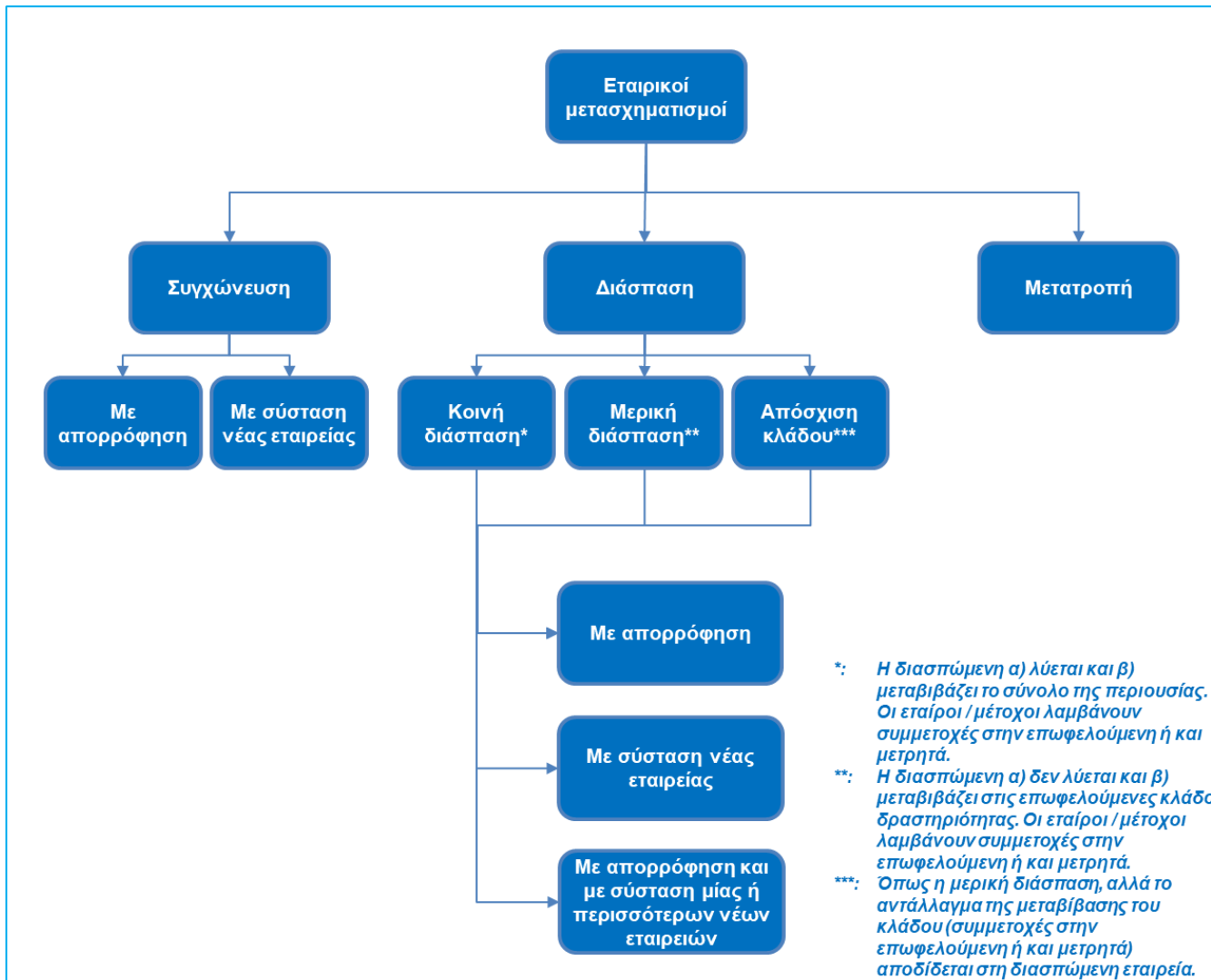
²¹ Βλ. απόφαση Εφ.Αθ.2268/2005 καθώς και [σχετική Εγκύκλιο](#) του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

²² Πολ.Πρωτ.Αθ. 6439/2013, ΣτΕ 2154/1993.

²³ Περάκης Ε., Η μορφολογία των εξαγορών, ΔΕΕ 2001.

Δ26. Οι τύποι εταιρικών μετασχηματισμών με βάση το σχέδιο νόμου

Το παρόν συντάχθηκε από τον Τομέα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών του ΣΕΒ, αξιοποιώντας στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€362 δισ.

71% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.

48% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€61 δισ.

46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€3,3 δισ.**

42% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

200.000

11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€5 δισ.

20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,2 δισ.

26% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€1,1 δισ.

31% συνόλου****

*17.454 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2016 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

**σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

***% επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

****% επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

T: +32 (0) 2 662 26 85

E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

